

## OAJ ry:n jäsenkunnan työhyvinvointi- ja stressikysely kevät 2022 – syksy 2022

### Työsuojelurahaston työhyvinvointi- ja stressitutkimuksen osa C

#### OAJ ry:n jäsenkunnan työhyvinvointi- ja stressikysely 2022

Tutkimus on osa Työsuojelurahaston tutkimushanketta # [210375](#). Kysely toteutettiin useille ammattiryhmille, mm. hoito- ja opetusalan työntekijöille koko Suomessa. Raportin osa A:ssa raportoidaan SuperLiiton tulokset, osa B:ssä TEHYn tulokset ja osa C:ssä OAJ:n tulokset.

OAJ:n kysely toteutettiin kaksivaiheisena; toinen osa kevätlukukauden lopussa 2022 ja toinen osa syksyllä 2022 syysloman jälkeen. Tämän järjestelyn tavoitteena oli selvittää stressin ja työiihtyvyyden vuodenaikaisvaihtelua. Hypoteesina oli, että työperäinen stressi saattaa olla suurimmillaan kevätlukukauden lopussa.

OAJ ry:n kysely toteutettiin sähköpostin välityksellä 2022. Kyselylinkki lähetettiin 11 337 vastaanottajalle ja kyselyyn vastasi 3156 henkilöä määräaikaan mennessä kahden muistutuksen jälkeen. Vastausaktiivisuus oli 27,8 %. Kyselyyn vastasi keväällä 1353 henkilöä ja syksyllä 1803 henkilöä. Koko aineistossa vastaajien keski-ikä oli 53,6 vuotta. Miehet olivat keskimäärin vanhempia (57,3 v.) kuin naiset (53,1 v.).

Tulokset on analysoitu alaryhmittäin ja niitä on verrattu aikaisemmin samalla ammattiryhmällä aiemmin tehtyyn OAJ:n valtakunnalliseen jäsenkyselyyn, joka kerättiin ennen Covid-19-pandemiaa.

Tässä raportissa keskitytään erityisesti työhyvinvointiin ja työhön liittyvään stressiin ja niiden eroihin eri työtehtävissä ja eri alueilla. Muita löydöksiä tarkastellaan erikseen ja julkaistaan ammattilehdissä erillisinä artikkeleina.

Aineisto on analysoitu SPSS26-ohjelmalla. Tilastolliset analyysit on tehty luokkamuuttujien osalta chii:n neliö-testillä ja pienet ositekohtaiset luvut Fisherin tarkalla testillä. Jatkuvat muuttujat on testattu t-testillä ja monimuuttujamallituksessa on käytetty pääasiassa logistista regressiomallia.

#### Aineiston kuvaus, työtehtävät ja alueellinen jakauma

OAJ:n kyselyyn vastanneista 85 % oli naisia. N. 85 % vastanneista oli saanut akateemisen koulutuksen, 6 %:lla oli ammattikorkeakoulututkinto ja 7 %:lla oli jokin alempi keskiasteen tutkinto. Miesten ja naisten koulutustausta ei eronnut toisistaan. N. 78 %:lla oli kokopäivätyö. Naiset työskentelivät kokopäivätyössä miehiä merkitsevästi useammin. Naiset työskentelivät myös miehiä useammin vakinaisessa työsuhteessa. Yhteensä 28 % oli työssä perusopetuksen alaluokkien opetuksessa, 22 % perusopetuksen yläkouluissa, 12 % lukioissa, 13 % varhaiskasvatuksessa ja 11 % ammatillisissa oppilaitoksissa. Vain 2,5 % työskenteli yliopistoissa tai korkeakouluissa.

Vastauksia saatiin eniten Länsi-Suomen alueelta (27 %), Etelä-Suomen alueelta 25 %, pääkaupunkiseudulta lisäksi 18 %, Itä- ja Pohjois-Suomesta 12 % sekä Keski-Suomesta 7 % vastauksista. Työskentely tapahtui pääasiassa omissa työtiloissa, muualla työtä teki päivittäin 5 % ja viikoittain 13 %. Yli puolet ei tehnyt työtä muualla kuin omissa työtiloissaan.

Ammattinimikkeistä suurin oli lehtori – aineenopettaja (26 %), 16 % oli luokanopettajia, 10 % erityisopettajia ja erityisluokanopettajia sekä 7 % varhaiskasvatusopettajia. Kaikista vastanneista 13,6 % oli eläkkeellä, koska haluttiin tietää myös eläkkeellä olevien terveydentilaa ja stressitasoja. Työssä olevista 6 % oli päätoimisia tuntiopettajia ja noin 3 % rehtoreita. Yli 65 % on työskennellyt nykyisessä työssään erittäin pitkään, yli 10 vuotta. Yli 30 vuotta samassa työssä työtä tehneitä oli noin 21 %. Tulokset olivat samansuuntaisia kuin hoitoalalla.

Pandemian aikana talvikautena 2021-22 63 % vastaajista oli työskennellyt omalla työpaikalla, 9,4 % osan aikaa etätyössä ja 2,5 % pääasiallisesti etätyössä. Yhteensä lähes 18 % oli vastaushetkellä poissa työelämästä. Yhteensä 67 %:lla oli vakainainen työsuhde.

## Tulosten yhteenveto

### Yleinen terveydentila ja siinä tapahtuneet muutokset

Yleinen terveydentila oli 58 %:lla hyvä ja 29 %:lla tyydyttävä. Huonoksi terveydentilansa kokevia oli 3% ja erinomaisesti terveydentilansa ilmoitti 10 % vastanneista. Yleinen terveydentila oli samankaltainen myös hoitoalan vastaajilla. Terveydentila oli tutkimusta edeltävän vuoden aikana huonontunut 31 %:lla ja parantunut 19 %:lla. Yhteensä 44 % ilmoitti, ettei terveydentila ollut muuttunut.

Aikaisempaan kyselyyn verrattuna niiden osuus, joiden terveydentila oli parantunut, oli selvästi noussut (6 %:sta 19 %:iin).

Yhteensä 57 % koki altistuneensa erilaisille haitoille itse työssään (kiire, stressi). Työtiloista johtuvia haittoja koki 23 %. Noin 32 % ei kokenut mitään haittoja työhön tai työtiloihin liittyen. Yleinen työviihtyvyys oli 18 %:lla erinomainen, 48 %:lla hyvä, 29 %:lla kohtalainen ja 6 % ilmoitti viihtyvänsä työssään huonosti. Työviihtyvyys korreloi vahvasti työhön liittyvään stressiin. Erinomaisesti työssään viihtyvillä vain 16 %:lla oli stressiä. Työviihtyvyyden tunnusluvut olivat opetuslalla paremmat kuin hoitoalalla.

Työnsä koki useimmiten mielenkiintoiseksi ja innostavaksi 70 % vastanneista ja 26 % joskus. Noin 47 % ilmoitti että työtä on useimmiten liian paljon. Vaikutusmahdollisuutensa työhön kokee useimmiten hyväksi 28 %, 48 % joskus ja 23 % vain harvoin. Vertaistuki koetaan useimmiten hyväksi 42 %:n mielestä, ja lisäksi 45 % saa vertaisilta apua joskus. Työn innostavuus opettajilla oli parempi kuin hoitoalalla, mutta vertaistuki oli opettajilla heikompi.

### Työhön liittyvä stressi

Työhön liittyvää stressiä koki useimmiten 42 % vastanneista, 45 % lisäksi joskus ja 13 % vain harvoin (Taulukko 1). Pääasialliset työhön liittyvää stressiä aiheuttavat seikat olivat samanlaisia kuin hoitoalalla: kiire ja ylikuormitus (80 %), riittämättömät henkilöstöresurssit ja sijaispula (46 %), ja kolmanneksi suurin kuormitustekijä oli tietokoneisiin ja ohjelmistoihin tai muihin sähköisiin laitteisiin liittyvät ongelmat (39 %). Lisäksi merkittävä stressiä lisäävä seikka oli oppilaiden levottomuus (57 %). Korona-pandemiaan liittyvät riskit ja muutokset aiheuttivat stressiä 34 %:lle vastaajista.

Työhön liittyvää stressiä raportoitiin eniten pääkaupunkiseudulla ja vähiten Keski-Suomessa. Näiden kahden alueen luvut erosivat myös merkitsevästi muusta aineistosta (pääkaupunkiseudulla  $p=0.05$  ja Keski-Suomen osalta  $p=0.04$ ) (Taulukko 2).

Naiset raportoivat merkitsevästi useammin työhön liittyvää stressiä kuin miehet ( $p<0.001$ ). Alueittain tarkasteltuna stressaantuneimmat miehet olivat työssä Itä-Suomen alueella ja vähiten stressiä raportoivat pääkaupunkiseudulla. Sen sijaan pääkaupunkiseudulla naiset raportoivat stressiä eniten ja Keski-Suomessa vähiten. Logistisessa regressiomallissa, jossa sekä iän että sukupuolen vaikutus oli otettu huomioon samanaikaisesti, molemmat tekijät korreloivat tilastollisesti erittäin merkitsevästi raportoituun stressiin. Vanhemmat työntekijät olivat vähemmän stressaantuneita kuin nuoret (Taulukko 1).

Taulukko 1. Työhön liittyvä stressi ikäryhmittäin (% vastanneista); \*\*\*  $p<0.001$

stressiä	18-30 v.	31-40 v.	41-50 v.	51-60 v.	61 - v.	yhteensä
useimmiten	58.4	57.3	44.5	44.2	35.5	44.7***
joskus	34.5	37.4	46.6	45.5	47.1	44.5
vain harvoin	8.0	5.7	9.9	10.5	15.7	10.8
ei koskaan	0	0.5	0.1	0.1	2.0	0.7

\*\*\*= $p<0.001$

Taulukko 2. Työhön liittyvä stressi alueittain (% vastanneista)

	pääkaupunkiseutu	muu Etelä-Suomi	Länsi-Suomi	Keski-Suomi	Itä-Suomi	Pohjois-Suomi	yhteensä
kaikki	45.5*	40.20	42.6	35.5*	41.5	41.7	41.7
miehet	25.9	26.6	27.0	29.0	36.5	29.0	28.2
naiset	47.3	42.2	45.2	36.4	42.3	44.0	43.7

\*Keski-Suomen ja pääkaupunkiseudun luvut erosivat tilastollisesti merkitsevästi muun aineiston luvuista,  $p < 0.05$

Kysyttäessä omaa arviota siitä, jaksako vastaaja olla nykyisessä työssään eläkeikään asti, 26 % vastasi 'todennäköisesti' ja 17 % 'erittäin todennäköisesti'. Vastaavasti 28 % arvioi, ettei melko tai erittäin todennäköisesti jatka eläkeikään asti. Yhteensä 26 % vastasi kysymykseen 'mahdollisesti'. Tulokset olivat hyvin samansuuntaisia kuin hoitoalan tutkimuksessa. Miesten arvio omasta jaksamisestaan eläkkeelle asti olivat merkitsevästi myönteisempiä kuin naisten ( $p < 0.001$ ). Oma arvio eläkeikään asti jaksamisesta korreloi erittäin vahvasti koettuun stressiin. Niistä, jotka erittäin todennäköisesti arvioivat jaksavansa eläkeikään asti, vain 17 % koki stressiä. Vastaavasti ne, jotka kokivat, etteivät jaksaa eläkkeelle asti nykytyössä, 82 % koki työhön liittyvää stressiä 'useimmiten' ( $p < 0.001$ ).

Niistä vastaajista, jotka kyselyn tekohetkellä eivät olleet työelämässä, yhteensä 20 % arvioi erittäin todennäköisesti tai todennäköisesti voivansa vielä palata työhönsä. Vastaavasti kolmannes (33 %) arvioi, ettei erittäin todennäköisesti palaa edelliseen työhönsä ja 16 % piti asiaa melko epätodennäköisenä. Miesten ja naisten välillä ei todettu eroja. Myös mahdollinen työhön paluun harkinta korreloi merkitsevästi stressin kanssa ( $p < 0.001$ ).

Varsinaista alanvaihtoa oli joskus harkinnut 32 %, melko usein 11 %, 8 % usein ja 10 % erittäin usein. Luvut osoittivat vähäisempää halua hakeutua muihin töihin hoitoalaan verrattuna. Naiset olivat harkinneet alan vaihtoa merkitsevästi useammin kuin miehet ( $p < 0.001$ ). Ajatukset alanvaihdosta korreloivat vahvasti koetun stressin kanssa. Ei juuri koskaan alanvaihtoa harkitsevista 19 % raportoi työhön liittyvää stressiä ja vastaavasti erittäin usein asiaa pohtivista 79 % koki stressiä useimmiten ( $p < 0.001$ ).

Tärkein työhön liittyvää stressiä aiheuttava tekijä oli kiire ja ylikuormitus, jotka haittasivat miehistä kahta kolmasosaa ja naisista noin 80 %:a. Oppilaiden levottomuus ja riittämättömät henkilöstöresurssit aiheuttivat stressiä noin joka toiselle. Suuret opetusryhmät ja korona-ajan rajoitukset olivat stressanneet noin joka kolmatta. IT-ongelmat haittasivat noin 40 %:a vastanneista. Työyhteisön ongelmat aiheuttivat stressiä alle viidennekselle. Joka viides koki ongelmien oppilaiden huoltajien kanssa aiheuttavan stressiä eikä tässä suhteessa havaittu sukupuolten välistä merkitsevää eroa. Resurssipula ja epäselvät oppimistavoitteet stressasivat myös joka viidettä vastaajaa. Suuret opetusryhmät haittasivat yhtä lailla sekä miehiä että naisia (Taulukko 3).

Muita hyvinvointia heikentäviä tekijöitä olivat yleinen uupumus ja huoli omasta jaksamisesta (63 %), maailman levottomuudet (48 %) ja oman terveyden heikkeneminen 29 %, lähiomaisen sairaus tai muu perhetilanteeseen liittyvä seikka (32 %) sekä yleisen talouden heilahtelut sekä mahdollinen taantuma (24 %). Vähäisempinä stressiä lisääviä tekijöitä olivat oman talouden tai asumisen huolet (16 %) ja pakolaisuus (9 %). Noin 10 % ei kokenut stressiä lainkaan tai koki stressiä hyvin harvoin. Pakolaisuus ja maahanmuuttajat eivät olleet heikentäneet vastaajien hyvinvointia merkittävästi eikä sukupuolten välillä todettu eroja (Taulukko 4).

Taulukko 3. Pääasialliset työperäistä stressiä lisäävät tekijät (% vastanneista).

	miehet	naiset	yhteensä	p-arvo
kiire, ylikuormitus	65.7	81.8	79.5	<b>&lt;0.001</b>
suuret opetusryhmät	31.6	37.9	37.1	<b>0.02</b>
epäselvät oppimistavoitteet, opetussuunnitelma	25.1	18.2	19.4	<b>&lt;0.001</b>
oppilaiden / opiskelijoiden levottomuus	43.6	59.0	56.7	<b>&lt;0.001</b>
korona-pandemiaan liittyvät muutokset	29.0	34.3	33.6	<b>0.04</b>
riittämättömät henkilöstöresurssit, sijaispula	30.4	48.1	45.6	<b>&lt;0.001</b>
riittämättömät opetusresurssit, materiaalipula	20.4	18.8	19.1	0.49
ohjelmistoihin ja tietokoneisiin liittyvät ongelmat	34.1	39.6	38.8	0.07
ongelmat työtovereiden kanssa tai työyhteisössä	11.8	17.5	16.8	<b>0.01</b>
ongelmat esimiesten kanssa	17.2	15.9	16.1	0.36
ongelmat vanhempien / huoltajien kanssa	16.0	20.7	20.0	0.07

p<0.05 on tilastollisen merkitsevyyden raja, miesten ja naisten vastausten erot testattu

Taulukko 4. Muut hyvinvointia heikentävät tekijät (% vastanneista).

	miehet	naiset	yhteensä	p-arvo
sota tai sodan uhka	37.9	50.0	48.2	<b>&lt;0.001</b>
pakolaisuus, maahanmuuttajat	7.4	8.9	8.7	0.58
talouden heilahtelut, mahdollinen taantuma	22.4	23.9	23.8	0.36
oman terveydentilan heikkeneminen	31.2	28.7	29.2	0.24
oma jaksaminen, uupumus	51.0	64.8	62.9	<b>&lt;0.001</b>
lähiomaisen sairaus, muu perhetilanne	26.2	32.4	31.6	<b>&lt;0.01</b>
taloudelliset tai asuntoon liittyvät huolet	13.3	15.9	15.6	0.13

p<0.05 on tilastollisen merkitsevyyden raja, miesten ja naisten vastausten erot testattu

#### Oireet ja sairaudet (% vastanneista)

Oireet olivat edelleen yleisiä. Silmäoireita oli yli 40 %:lla, tukkoisuutta joka kolmannella ja nuhaa noin joka viidennellä vastaajalla. Käheyttä oli joka neljännellä. Monia oireita raportoitiin vähemmän kuin edellisessä kyselyssä, esimerkiksi nenän tukkoisuus ja käheys ovat vähentyneet, samoin yskä ja astmaoireet. Kuitenkin nuhaa, kurkkukipua ja rasituksessa ilmenevää hapennälkää oli suunnilleen saman verran kuin ennen korona-aikaa (Taulukko 5). Naisilla oli merkitsevästi enemmän nuhaoireita, kurkkukipua, käheyttä, yskää ja limannousua keuhkoista ja silmäoireita kuin miehillä. Kaikki hengitystie- ja silmäoireet olivat yhteydessä työhön liittyvään stressiin, lukuun ottamatta nenäverenvuotoa.

Yleisoireita oli yhtä paljon kuin edellisessä kyselyssä, lukuun ottamatta nivelvaivoja ja selkävaivoja, jotka olivat jonkin verran yleistyneet (Taulukko 6). Väsymystä, päänsärkyoireita ja niveloireita oli naisilla enemmän kuin miehillä, joilla puolestaan oli enemmän virtsatieoireita kuin naisilla. Työperäisen stressin kokemus liittyi merkitsevästi yleisoireisiin lukuun ottamatta valkosormisuutta ja virtsatieoireita, joilla ei ollut yhteyttä stressiin.

Taulukko 5. Hengitysteiden ja silmien oireet päivittäin tai viikoittain (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	aikaisempi kysely	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
nenän tukkoisuutta*	43	31	35	35	0.11
vesinuhaa*	22	14	22	21	<0.001
sameaa nuhaa*	10	5	5	5	0.57
kurkkukipua*	14	6	13	12	<0.001
käheyttä*	32	17	25	24	<0.01
nenäverenvuotoa	5	2	3	3	<0.001
kuivaa yskää*	22	11	17	16	0.05
limaista yskää*	9	2	7	6	<0.001
hapennälkää rasituksessa*	18	10	17	16	0.05
yöskää*	8	3	7	7	<0.001
hengenahdistusta*	10	6	7	7	0.09
hengityksen vinkunaa*	6	4	4	4	0.15
vinkuvaa yskää*	3	0.5	1	1	<0.001
polttavaa kipua hengitysteissä tai keuhkoissa*	4	2	2	2	0.48
silmiä kutinaa, kirvelyä tai ärsytystä*	35	18	30	29	<0.001
silmiä kuivuutta*	41	26	46	43	<0.001

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen,  $p < 0.05$

Taulukko 6. Yleisoireet (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	aikaisempi kysely	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
kuumetta yli 37,5 tai vilunväreitä*	4	1	2	1	0.08
väsymystä, uupumusta*	50	38	55	53	<0.001
pää tuntunut raskaalta*	34	19	36	33	<0.001
päänsärkyä, migreeniä*	22	9	21	19	<0.001
nivelkipuja*	26	26	29	29	0.32
nivelturvotusta*	12	8	14	13	0.08
aamujäykkyyttä nivelissä*	26	28	33	32	0.48
kylmäaltistukseen liittyvää valkosormisuutta	6	2	5	5	0.06
lihaskipuja*	20	25	25	25	0.08
selkäkipuja*	22	25	26	26	0.03
virtsatieoireita	3	12	4	5	<0.001
rytmihäiriöitä*	7	6	9	8	<0.001
rintakipuja*	3	3	2	2	<0.01

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Neurologisista oireista keskittymisvaikeudet, ärtyneisyys ja univaikeudet olivat yleistyneet ja niitä esiintyi naisilla enemmän kuin miehillä. Myös huimausta ja muistihäiriöitä oli naisilla enemmän, mutta huimauksen, muistihäiriöiden, vapinan ja puutumisen yleisyys oli pysynyt melko samalla tasolla kuin ennen koronaa tehdystä kyselystä (Taulukko 7). Kaikilla näillä oireilla oli tilastollisesti merkitsevä yhteys koettuun stressiin.

Taulukko 7. Neurologiset oireet (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	aikaisempi kysely	miehet	naiset	vuoden 2022 kysely	p-arvo
huimausta*	11	6	10	9	<0.001
muistihäiriöitä*	17	8	20	18	<0.001
keskittymisvaikeuksia*	22	16	31	29	<0.001
ärtyneisyyttä*	26	24	35	33	<0.001
vapinaa*	3	4	4	4	0.56
puutumista tai pistelyä raajoissa*	13	12	16	16	0.03
lihasnykinää*	5	4	4	4	0.23
unihäiriöitä*	29	26	42	40	<0.001

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Iho-oireiden ja urtikarian tai ihottumien määrä oli pysynyt melko samalla tasolla. Ihon ärsytysoireita oli naisilla merkittävästi enemmän kuin miehillä (Taulukko 8). Myös iho-oireilla on merkitsevä yhteys stressiin.

Taulukko 8. Iho-oireet (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	aikaisempi kysely	miehet	naiset	vuoden 2022 kysely	p-arvo
kasvojen ihon kuivuus tai punoitus*	36	15	36	33	<0.001
käsien ihon kuivuus, kutina tai punoitus*	49	20	50	46	<0.001
nokkosrokko, urtikaria*	3	1	3	3	0.04
mustelmia ilman vammaa/kolhuja*	3	2	4	4	<0.001
psoriasis	2	3	2	2	0.88
punajäkälä iholla tai suussa*	2	1	1	1	0.67

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

## Infektiot

Kolme neljästä vastaajasta oli sairastanut ainakin yhden flunssan, joka toinen nuhakuumeen ja melkein 30 % vatsaflunssan ja viidennes poskiontelotulehduksen. Covid-19-infektion oli sairastanut 50 % kerran ja 4 % kahdesti. Naisilla oli ollut useimpia infektiosairauksia enemmän kuin miehillä, mutta koronainfektiossa ero ei ollut tilastollisesti merkitsevä. Silmätulehdukset, angiina ja keuhkokuume eivät olleet yhteydessä työperäiseen stressiin. Muita infektioita oli stressiä kokeneilla merkittävästi enemmän kuin vastaajilla, jotka eivät kokeneet stressiä yhtä usein (Taulukko 9).

Yhteensä 46 % oli käynyt infektiosairauden vuoksi lääkärin vastaanotolla ja 25 % toistuvasti. Noin 24 % oli saanut infektioon antibioottihoidon, noin 12 % toistuvasti. Noin 65 % oli ollut poissa työstä, 26 % pidempään kuin viikon. Stressillä oli tilastollisesti merkitsevä yhteys sekä terveyspalvelujen käyttöön että sairauspoissaoloihin. Yhteensä 21 % oli ollut toimenpiteessä poskiontelon tulehdusten vuoksi, 19 % punktioissa ja 4 % leikkauksessa. Suoritetuilla toimenpiteillä ei ollut yhteyttä stressiin.

Stressiä kokevilta oli otettu muita useammin verikokeita ja keuhkojen toimintatutkimuksia, mutta ammattitautitutkimuksiin lähettäminen tai todettu ammattitauti ei korreloinut merkitsevästi raportoidun stressin kanssa.

Taulukko 9. Infektiosairaudet edellisen 12 kuukauden aikana (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	miehet	naiset	yhteensä	p-arvo
kuumeeton flunssa*	68	75	74	<b>&lt;0.01</b>
nuhakuume*	41	48	47	<b>0.04</b>
angiina	2	3	3	0.57
korvatulehdus*	6	6	6	0.44
poskiontelontulehdus*	12	18	17	<b>&lt;0.01</b>
kurkunpääntulehdus*	10	17	16	<b>&lt;0.001</b>
keuhkoputkentulehdus*	9	12	12	<b>0.04</b>
keuhkokuume	1	2	2	0.16
influenssa*	21	11	12	<b>&lt;0.001</b>
koronainfektio*	50	55	54	0.23
vatsaflunssa*	22	29	28	<b>0.02</b>
silmätulehdus	16	18	18	0.26

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Sepelvaltimotautia ja verenpainetautiä sekä 2-typin diabetesta oli miehillä enemmän kuin naisilla. Naiset sairastivat merkitsevästi enemmän astmaa ja kilpirauhassairauksia kuin miehet. Edelliseen kyselyyn verrattuna astma oli yleistynyt jonkin verran, 2-typin diabetes oli myös yleistynyt, samoin kilpirauhassairaudet, masennus, syöpä ja mahdollisesti sarkoidoosi (Taulukko 10).

Lääkärin toteamista sairauksista astmalla, atooppisella ihottumalla, 1-typin diabeteksella, eräillä autoimmunisairauksilla ja selkäsairauksilla sekä masennuksella ja työuupumuksella oli merkitsevä yhteys työperäiseen stressiin. Sen sijaan verenpainetauti, suolistosairaudet tai syöpä eivät olleet tässä aineistossa yhteydessä raportoidun stressin kanssa.

Taulukko 10. Lääkäriin toteamat sairaudet (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	aikaisempi kysely	miehet	naiset	vuoden 2022 kysely	p-arvo*
astma*	12	11	16	15	<b>0.03</b>
allerginen nuha	20	20	23	23	0.07
maitorupi, taiveihottuma, atooppinen ihottuma*	9	10	14	13	<b>0.05</b>
allerginen silmätulehdus	3	4	6	6	0.14
keliakia	2	1	2	2	0.24
diabetes, nuoruusiän sokeritauti*	1	0.5	0.6	0.6	0.89
diabetes, aikuisiän sokeritauti	2	14	4	6	<b>&lt;0.001</b>
nivelreuma	1	1	2	2	0.66
selkärankareuma	1	1	1	1	0.94
muu reumasairaus, autoimmuunisairaus*	2	2	3	3	0.15
nivelrikko, nivelkuluma	15	20	23	22	0.17
kilpirauhasen sairaus, vajaatoiminta, ylitoiminta tms.	8	3	13	12	<b>&lt;0.001</b>
syöpä	2	7	6	6	0.39
keuhkohtaumatauti, COPD tai krooninen bronkiitti	0,1	0.7	0.3	0.4	0.45
homepölykeuhko, alveoliitti	0,1	0.2	0.1	0.1	0.82
sarkoidoosi	0.3	0.7	0.6	0.6	0.94
sepelvaltimotauti, muu sydänsairaus	1	8	2	3	<b>&lt;0.001</b>
kohonnut verenpaine, verenpainetauti	13	32	23	24	<b>&lt;0.001</b>
selkäsairaus*	4	11	8	8	0.07
Crohnin tauti	0,4	1	1	1	0.23
haavainen paksusuolitulehdus	0,9	3	2	2	0.26
silmän värikalvontulehdus, iriitti	0,7	1.4	1.5	1.5	0.89
masennus*	4	12	15	14	0.13
työuupumus*	-	13	17	17	0.10
MS-tauti	-	0	0.3	0.3	0.50
jokin muu sairaus	17	7	7	7	0.95
ei mitään yllä olevista sairauksista	22	18	17	17	0.80

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen



Noin 50 % vastanneista käytti jotain lääkitystä jatkuvasti, 4 % kausittain ja 26 % tarvittaessa. Vain 22 % vastaajista ei käyttänyt lainkaan lääkkeitä. Naiset käyttivät enemmän tarvittaessa otettavia lääkkeitä kuin miehet. Muussa lääkityksessä ei ollut sukupuolten välisiä eroja. Lääkityksen käyttö ei ollut yhteydessä työhön liittyvän stressin kokemiseen.

### **Elintapatekijät**

Vastanneista 1,7 % tupakoi, mikä on selvästi vähemmän kuin aikuisväestössä keskimäärin tai hoitohenkilökunnalla. Sekä säännöllistä että satunnaista tupakointia oli miehillä enemmän kuin naisilla ( $p<0.001$ ). Tupakoinnin lopettaneita oli 16 %. Muiden tupakoinnille altistui 0,4 % päivittäin ja noin 1 % harvemmin. Yhteensä 34 %:lla oli kotieläimiä, naisilla hiukan useammin kuin miehillä ( $p=0.07$ ). Kodin sisäilman olosuhdehaitoista tavallisin oli tunkkaisuus tai muu ilmanvaihdon ongelma (10 %). Miesten ja naisten vastausjakaumassa ei ollut eroja.

### **Stressiin vaikuttavat tekijät ja stressin syyt OAJ:n aineistossa**

#### **Häirintä ja epäasiallinen kohtelu**

Vastanneista 1,4 % koki olevansa epäasiallisen kohtelun tai häirinnän kohteena jatkuvasti, 7 % usein ja 59 % satunnaisesti. Vain vajaa kolmannes (32 %) ei ollut lainkaan kohdannut tällaista työurallaan. Naiset raportoivat häirintää tai epäasiallista kohtelua useammin kuin miehet ( $p<0.001$ ). Häirintä ja epäasiallinen kohtelu olivat tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä työhön liittyvään stressiin. Myöntävästi vastanneista 53 % oli kokenut epäasiallista käytöstä oppilaan tai opiskelijan taholta, 36 % lapsen huoltajan tai muun omaisen taholta (naiset miehiä useammin,  $p<0.001$ ), 41 % koki työtoverin aiheuttaneen tätä ja 32 % ilmoitti esimiehen olevan tässä toimijana. Erityisesti stressiin liittyi oppilaan tai hänen huoltajansa taholta tullut häirintä.

Henkisen väkivallan tai kiusaamisen kohteena koki olevansa 4 % vastaajista ja 23 % oli kokenut tällaista aikaisemmin. Tilanne opettajilla oli tässä suhteessa vain hiukan parempi kuin hoitohenkilökunnalla. Naiset olivat kokeneet henkistä väkivaltaa tai kiusaamista useammin kuin miehet ( $p=0.01$ ). Henkisellä väkivallalla ja kiusaamisella oli vahva yhteys työhön liittyvään stressiin ja mielenkiintoista on havainto, että stressiä raportoitiin enemmän, vaikka kiusaaminen olisi jo loppunut. Löydös oli samansuuntainen kuin hoitoalalla.

Fyysisen väkivallan uhkaa oli kokenut 7 % ja väkivallan kohteeksi oli joutunut 7 % kaikista vastaajista, naisista 8 % ja miehistä 1,2 % ( $p<0.001$ ). Luvut olivat huomattavasti pienemmät kuin hoitoalalla. Pisto-, viilto-, purema- tai roiskevamman kohteena oli ollut 8 % 1-5 kertaa, 0,5 % 6-10 kertaa ja 0,8 % yli 10 kertaa. Penetroivia vammoja oli naisilla merkitsevästi useammin kuin miehillä ( $p<0.01$ ). Väkivalta ja sen uhka olivat vahvasti ja tilastollisesti merkitsevästi yhteydessä työhön liittyvään stressiin.

Noin 84 %:lla oli rokotussuoja kunnossa. Vain 2 % vastasi kieltävästi, 13 % ei tiennyt asiaa ja 1 % vastanneista ei halunnut kertoa. Miesten ja naisten välillä ei todettu eroja. Hoitoalan vastaajilla rokotussuoja oli paremmin hoidettu ja tiedossa. 'En tiedä' ja 'en halua sanoa' vastaajilla oli enemmän stressin kokemuksia.

#### **Työkuormitus**

Yhteensä 46 % vastaajista piti työkuormitustaan tällä hetkellä sopivana, 26 % liian suurena ja 4 % liian vähäisenä. Naisilla oli liiallista työkuormitusta merkitsevästi useammin kuin miehillä ( $p<0.001$ ). Sekä liian vähäistä työkuormaa että liiallista työkuormitusta kokevilla oli merkitsevästi enemmän stressiä kuin vastaajilla, joiden mielestä työkuormitus oli sopiva ( $p<0.001$ ). Löydös oli samanlainen kuin hoitoalan aineistossa.

Yhteensä 39 % piti työtään jossain määrin mielekkäänä, 22 % erittäin mielekkäänä ja vastaavasti 13 % jossain määrin epämielikkäänä ja 2 % täysin epämielikkäänä. Miesten ja naisten välinen ero oli merkitsevä: naiset kokivat työnsä sekä erittäin mielekkäänä että useammin jossain määrin epämielikkäänä työnsä kuin miehet eli jakauma oli naisilla

kaksihuippuinen. Opettajat kokivat työnsä mielekkääksi useammin kuin hoitohenkilökunta. Työn kokeminen mielekkääksi liittyi matalampaan työperäiseen stressiin ( $p<0.001$ ).

Naiset saivat työstään miehiä useammin myönteistä palautetta esimieheltä ja työtovereilta. Ero oli samansuuntainen myös oppilailta saadun palautteen osalta ( $p<0.001$ ). Yksin työskentelevillä oli vähiten stressiä. Stressin kokemus oli huomattavan suuri niillä, jotka eivät saaneet mitään palautetta työstään. Korkein stressitaso oli niillä, jotka saivat enimmäkseen kielteistä palautetta, mutta näiden vastaajien määrä oli vähäinen, vain 31 henkilöä koko aineistossa.

### **Työilmapiiri**

Lähityöyhteisön työilmapiiri oli 19 %:lla erittäin hyvä, 40 %:lla hyvä, 16 %:lla kohtalainen ja 2 %:lla huono. Naiset kokivat lähityöyhteisönsä positiivisemmaksi kuin miehet ( $p<0.001$ ). Yli 70 % tuli hyvin tai erittäin hyvin toimeen työtovereittensa kanssa. Naisten kokemus oli positiivisempi kuin miehillä ( $p<0.001$ ). Löydös oli samansuuntainen suhteessa esimieheen. Työperäinen stressi oli vahvasti yhteydessä heikkoon työilmapiiriin.

Yhteensä 50 % koki, että voi neuvotella työhön liittyvistä pulmista työtovereiden kanssa. Noin 27 % koki, että keskustelumahdollisuuksia oli liian vähän ja naiset kokivat näin miehiä useammin ( $p<0.001$ ). Noin 15 % naisista koki olevansa työssään yksin usein tai aina, kun vastaava luku miehillä oli 12 %. Konsultaatiomahdollisuuden puute ja yksinäisyyden tunne korreloivat työperäisen stressin kanssa tilastollisesti merkitsevästi ( $p<0.001$ ).

Työyhteisössä koettiin kilpailuhenkeä vain harvoin (10 %) eikä miesten ja naisten kokemuksessa havaittu mitään eroja. Myös esimiesten ja alaisten ristiriidat olivat harvinaisia. Alle viidennes oli todennut ristiriitoja paljon tai melko paljon eikä sukupuolten välillä ollut eroja. Alle 10 % oli havainnut työntekijöiden välisiä ristiriitoja ja vain 6 % eri henkilöstöryhmien välisiä ristiriitoja. Ristiriidat työpaikalla liittyvät merkitsevästi stressiin, vaikka vastaaja itse ei olisi ristiriidan osapuoli.

### **Työhön vaikuttamisen mahdollisuudet**

Noin kolmannes pystyi vaikuttamaan työtehtäviinsä paljon tai melko paljon. Miehet kokivat vaikutusmahdollisuutensa paremmiksi kuin naiset ( $p=0.02$ ). Melkein 70 % pystyi vaikuttamaan paljon tai melko paljon siihen, missä järjestyksessä työnsä tekee. Miehet kokivat tässäkin vaikutusmahdollisuutensa paremmiksi ( $p=0.03$ ). Melkein puolet pystyi vaikuttamaan ajankäyttönsä paljon tai melko paljon, miehet enemmän kuin naiset ( $p<0.01$ ). Lähes 90 % koki pystyvänsä vaikuttamaan työmenetelmiinsä paljon tai melko paljon ja miesten kokemus tästä oli jonkin verran huonompi kuin naisten. Vain noin 30 % koki voivansa vaikuttaa siihen, miten työt jaetaan työntekijöiden kesken. Naiset kokivat vaikutusmahdollisuutensa heikommiksi kuin miehet ( $p<0.001$ ). Samoin naiset kokivat vähäisempää vaikutusmahdollisuutta siihen, kenen kanssa he työskentelevät ( $p<0.001$ ). Noin kolmannes pystyi vaikuttamaan paljon tai melko paljon laite- tai materiaalihankintoihin. Miehet kokivat vaikutusmahdollisuutensa naisia paremmiksi ( $p<0.001$ ). Hyvät vaikutusmahdollisuudet kaikissa em. asioissa korreloi matalamman työperäisen stressitason kanssa tilastollisesti merkitsevästi.

### **Työn vaatimukset**

Vajaa viidennes kaikista vastanneista (16%) koki melko usein ja 8 % jatkuvasti, että joutuu omaksumaan kohtuuttoman paljon uusia asioita selviytyäkseen työtehtävistä. Vain 5 % ei kokenut näin koskaan. Naiset kokivat tällaista riittämättömyyden tunnetta useammin kuin miehet ( $p<0.001$ ).

Noin 47 % koki nykyisten valmiuksiensa vastaavan hyvin työn vaatimuksia. Melkein viidennes (16 %) koki tarvitsevansa lisäkoulutusta ja 14 % koki, että valmiuksia olisi vaativampiinkin tehtäviin. Naiset kokivat lisäkoulutuksen tarvetta useammin kuin miehet ( $p<0.001$ ).

Vastaajien mielestä työn tahti ja kuormitus on kahden viime vuoden aikana lisääntynyt huomattavasti (37 %) ja lisäksi 31 % kokee että lisääntymistä on tapahtunut jonkin verran. Vain 8 % kokee, ettei muutoksia ollut tapahtunut ja 2 % ilmoitti työkuormituksen keventyneen jonkin verran tai huomattavasti. Naiset kokivat työkuormituksen kasvua selvästi

miehiä useammin ( $p<0.001$ ). (Taulukko 11). Työkuormituksen lisääntyminen korreloi merkitsevästi työperäisen stressin kokemuksen kanssa ( $p<0.001$ ).

Tärkeimmät syyt työkuormituksen lisääntymiseen olivat vastaajien mukaan uusi opetussuunnitelma, sijaisten puute, hengityssuojainten käyttöön liittyvä kommunikoinnin vaikeutuminen, eristysmääräykset ja sulkutoimet pandemiaan liittyen. Muina johtavina syinä mainittiin uuden tiedon omaksumisvaatimukset, tietojärjestelmät ja oppilasmäärän kasvu. Kaikilla näillä tekijöillä oli yhteys myös työperäiseen stressiin.

Jos vastaaja joutui jäämään pois työstä, noin joka kolmannelle (32 %) tilalle palkataan sijainen, 25 %:lla työt jaetaan työtovereiden kesken ja noin 15 % tekee työn etänä tai sairausloman aikana. Samoin noin 14 % tekee kasautuneet työt itse palattuaan töihin. Naiset ilmoittivat miehiä useammin, että heille palkataan sijainen ja toisaalta he mainitsivat useammin hoitavansa töitään etänä sairausloman aikana ( $p<0.001$ ). Naisilla oli enemmän poissaoloja kuin miehillä. Stressitaso oli korkein niillä vastaajilla, jotka hoitivat sairausloman aikana työnsä etänä tai työskentelivät sairauslomasta huolimatta.

Taulukko 11. Työkuormitus ja tärkeimmät työkuormituksen kasvun syyt (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
työkuormitus on lisääntynyt huomattavasti	25	39	37	<0.001
oppilaiden / opiskelijoiden määrä on kasvanut	45	50	50	0.39
työtehtävien alue on laajentunut mm. uuden opetussuunnitelman vuoksi	82	81	81	0.55
työtehtävät ovat vaikeutuneet	56	57	57	0.95
uuden tiedon omaksumisvaatimukset ovat kasvaneet	60	66	65	0.05
henkilöstöä on vähemmän suhteessa työmäärään	58	66	65	0.01
tietokoneet ja muut etätöön edellyttämät laitteet ja ohjelmat ovat lisänneet työmäärää	69	69	69	0.34
korona-pandemian eristysmääräykset / sulkutoimet ovat lisänneet työmäärää	71	74	74	0.74
korona-pandemian ohjeet ja määräykset ovat epäselviä ja ristiriitaisia sekä huonosti ennakoitavissa	60	66	66	0.11
poissaoloihin on vaikea saada sijaisia	72	79	78	<0.001
hengityssuojainten käyttö vaikeuttaa kommunikointia	67	76	75	0.001
karanteenimääräyksistä aiheutuu paljon ylimääräistä työtä	64	69	68	0.36

### Työn fyysinen rasittavuus

Vastaajista 20 % koki työnsä jonkin verran rasittavaksi, 6 % melko rasittavaksi ja 2 % fyysisesti hyvin rasittavaksi. Reilulla viidenneksellä työ oli kevyttä ja 34 %:lla kevyttä tai melko kevyttä. Naiset kokivat miehiä useammin työn fyysisesti rasittavana ( $p<0.001$ ). Fyysisesti raskas työ korreloi myös korkeamman työperäisen stressin kanssa. Kumarassa tai muuten hankalassa asennossa työskentelee päivittäin 1-4 tuntia yhteensä 20 % vastanneista ja yli 4 tuntia noin 11 % vastaajista. Naiset raportoivat miehiä enemmän epäergonomisia työasentoja ( $p<0.001$ ). Pitkäaikainen epäergonominen työasento korreloi myös työperäisen stressin kokemisen kanssa. Opetushenkilöstön työ oli heidän kokemuksensa mukaan fyysisesti vähemmän rasittavaa ja selkää kuormittavaa kuin hoitoalan vastaajat samanlaisessa kyselyssä.

### Työn fyysiset ja henkiset vaarat

Opetushenkilökunta koki sairauksien tartuntavaaran noin kaksi kertaa useammin vaarana kuin hoitohenkilökunta. Muut vaarat koettiin yhtä suurena tai vähäisempänä kuin hoitohenkilöstön kyselyssä. Vakavan työuupumisen vaaraa koki jopa noin 40 % vastaajista ja masennuksen riskiä joka neljäs vastaaja. Naiset kokivat väkivallan uhan merkitsevästi

useammin selvänä vaarana kuin miehet. Jopa puolet naisopettajista ajatteli väkivallan uhkaa silloin tällöin. Naiset kokivat myös tartuntavaaran, ammattitautien vaaran, työuupumisen ja masennuksen vaaran useammin selvänä vaarana kuin miehet. Jos vastaaja koki nämä tekijät selvänä vaarana, hänellä oli myös muita useammin kokemus työperäisestä stressistä (Taulukko 12).

Taulukko 12. Seikkoja, jotka koetaan selvänä vaarana (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
tapaturmavaara*	5	4	4	0.10
väkivallan kohteeksi joutumisen vaara*	2	7	6	<0.001
ammattitaudin vaara*	5	9	9	0.01
sairauksien tartuntavaara*	26	45	42	<0.001
käsi-ihottumaan sairastumisvaara* (desinfektioaineet)	4	9	9	<0.001
kulumasairauden tai rasitusvamman vaara*	6	14	13	<0.001
vakava työuupuminen*	29	44	42	<0.001
masennuksen tai muun mielenterveysongelman vaara*	20	25	24	<0.001
tapaturman tai vahingon aiheuttaminen oppilaalle/ opiskelijalle*	5	4	4	0.72
arvokkaan laitteen rikkoutuminen*	3	3	3	0.26

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Miehet ja naiset kokivat stressiä jonkin verran eri asioista ja yleiskuvana oli, että naiset kokevat stressiä eri asioista miehiä useammin. Poikkeuksena olivat erilaiset hallinnolliset tehtävät ja byrokratia, jotka kuormittivat yhtä usein miehiä ja naisia. Myös epävarmuus työn jatkuvuudesta sekä pakolaisuus stressasi hyvin harvoin molempia sukupuolia (Taulukko 13).

Taulukko 13. Stressiä (paljon) aiheuttavat tekijät (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
liiallinen työmäärä*	22	37	35	<0.001
kiire*	24	41	39	<0.001
vastuu*	14	24	24	<0.001
työn jatkuvat keskeytykset*	19	32	30	<0.001
"vaikeat" oppilaat / opiskelijat*	20	32	30	<0.001
"vaikeat" tai kuormittavat oppilaan / opiskelijan huoltajat tai omaiset*	9	13	13	0.05
hallinnolliset tehtävät, byrokraatia*	27	25	26	0.79
työolot*	4	12	11	<0.001
melu, häiriöt*	11	25	23	<0.001
kurinpito-ongelmat*	6	14	13	<0.001
epävarmuus työn jatkuvuudesta*	5	6	6	0.31
korona-pandemia*	5	8	8	<0.001
sota, sodan uhka tai levottomuudet lähialueilla*	3	5	5	<0.001
pakolaisuus, joka voi heijastua Suomeen*	2	2	2	0.33
matala palkka suhteessa työn vaativuuteen*	15	27	26	<0.001
ei mikään edellä mainituista*	3	2	2	0.76

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Tärkeimpinä työstressiä lievittävinä tekijöinä pidettiin opetusryhmien pienentämistä ja avustavan henkilökunnan palkkaamista. Nämä olivat vastaajien mielestä jopa tärkeämpiä tekijöitä kuin palkan nostaminen. Tarkoituksenmukaiset tehtäväjärjestelyt olivat myös korkealla vastaajien toimenpide-ehdotuksissa. Miesten ja naisten mielipiteet olivat hyvin samansuuntaisia. Naiset toivoivat miehiä useammin avustavaa henkilöstöä ja työnohjausta. Miehet pitivät työajan vähentämistä ja peruskoulutuksen parantamista tärkeänä useammin kuin naiset. On merkillepantavaa, että eläkeiän varhentamista kannatti vain viidennes kaikista vastaajista (Taulukko 14). Monilla ehdotetuista keinoista ei ollut yhteyttä vastaajan omaan stressikokemukseen. Tämä osoittaa, että opettajakunnassa asioita pohditaan koko ammattiryhmän ja oppilaiden näkökulmasta, ei pelkästään oman stressitason lieventämiseksi.

Taulukko 14. Miten vastaajan mielestä voitaisi parhaiten lievittää työstressiä? (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
työaikaa vähentämällä*	35	30	31	<b>0.01</b>
opetusryhmiä pienentämällä*	62	68	67	0.08
hankkimalla lisää avustavaa henkilökuntaa*	54	64	63	<b>&lt;0.001</b>
työympäristöä muuttamalla, esim. muunneltavat tilat	16	22	21	<b>0.03</b>
tarkoituksenmukaisilla tehtäväjärjestelyillä	52	50	50	0.64
peruskoulutusta kehittämällä	14	9	10	<b>0.01</b>
täydennyskoulutusta lisäämällä	25	30	29	0.12
työnohjausta kehittämällä*	31	46	44	<b>&lt;0.001</b>
osa-aikatyötä lisäämällä*	10	13	13	0.17
eläkeikää varhentamalla*	24	20	21	0.15
palkkaa nostamalla*	48	56	54	<b>0.01</b>

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Stressi ja työuupumuksen mittarit korreloivat vahvasti ja tilastollisesti merkitsevästi. Empatiakyvyn väheneminen korreloi stressiin vähemmän kuin työuupumusmittarit, mutta yhteys oli kuitenkin tilastollisesti merkitsevä. Korkea stressitaso korreloi oppilaan esineellistämiseen ja tunteeseen, että ihmisten kanssa työskentely on rasittavaa. Monet vastaajista olivat jo havahtuneet siihen, että ovat tunteettomampia muita ihmisiä kohtaan kuin työuransa alussa. Ilmiö oli vahvasti yhteydessä koettuun stressiin. Vastaajat olivat myös huolissaan omasta tunnetason kovettumisesta ja olivat havainneet yhteyden stressiin. Turhautuminen työssä oli vahvasti yhteydessä stressiin.

Suuttumuksen kokemus, epäonnistumisen pelko ja ajatuksen syytteen tai kantelun kohteeksi joutumisesta olivat myös yleisempiä vastaajilla, jotka kokivat stressiä.

Ammatillisen osaamisen kokemus (käsittelen oppilaiden ongelmia erittäin hyvin tuloksin) oli vain vähän yhteydessä stressiin tai sen puuttumiseen (Taulukko 15).

Yhteys stressiin ei ollut lineaarista. Tunteettomimmat ja kynnistyneimmät kokivat vähemmän stressiä kuin ne joilla tunnetason vaikeus (suuttumus, tunteettomuus, kommunikaation luontevuus, ongelmien ratkaisukyvyttömyys) oli joskus esiintyvää, ei vielä päivittäistä.

Taulukko 15. Kuormittuminen, työuupumus ja kyynisyys (% osuus vastaajista, jotka vastanneet 'viikoittain' tai 'päivittäin'), (% vastanneista). Oikeassa sarakkeessa miesten ja naisten välisen eron merkitsevyys.

	miehet	naiset	2022 kysely	p-arvo
tunnen olevani henkisesti tyhjiin puserrettu työssäni*	21	36	34	<0.001
työpäivän päättyessä tunnen olevani aivan lopussa*	33	51	48	<0.001
olen väsynyt jo aamulla tietäessäni, että minun pitää kohdata uusi työpäivä*	20	30	29	<0.001
minun on helppo ymmärtää, miltä oppilaasta/opiskelijasta tuntuu*	73	87	85	<0.001
huomaan kohtelevani joitakin oppilaita /opiskelijoita ikään kuin he olisivat esineitä*	4	2	2	<0.001
jatkuva työskentely ihmisten kanssa on minulle todella rasittavaa*	11	15	14	<0.001
käsittelen oppilaiden / opiskelijoiden ongelmia erittäin hyvin tuloksin	58	67	66	0.01
tunnen olevani lopen uupunut työstäni*	19	28	27	<0.001
tunnen vaikuttavani myönteisesti ihmisten elämään työni kautta*	70	74	74	0.03
olen tunteettomampi ihmisiä kohtaan kuin olin aloittaessani tämän työn*	19	15	15	0.13
olen huolissani, että tämä työ kovettaa minua*	15	16	16	0.08
tunnen olevani täynnä energiaa*	44	42	43	0.34
työni turhauttaa minua*	22	28	26	0.001
tunnen tekeväni liikaa työtä*	35	53	51	<0.001
en oikeastaan välitä siitä, miten joidenkin oppilaiden / opiskelijoiden käy*	10	3	4	<0.001
työskentely ihmisten kanssa stressaa minua työssäni liikaa*	9	11	11	0.23
pystyn helposti luomaan leppoisän ilmapiirin oppilaiden/ opiskelijoiden kanssa*	85	89	89	0.01
tunnen itseni iloiseksi työskenneltyäni kiinteästi oppilaiden / opiskelijoiden kanssa*	77	86	84	<0.001
olen saanut aikaan monia arvokkaita asioita tässä työssä*	71	74	74	0.03
tunnen olevani kestävykseni rajoilla*	20	26	26	<0.001
pystyn suhtautumaan tyynesti henkisiin ongelmiin työssäni*	61	57	57	0.01
tunnen, että oppilaat / opiskelijat tai heidän huoltajansa syyttävät minua joistakin ongelmistaan*	8	7	7	0.04
herättävätkö oppilaat sinussa suuttumusta*	6	5	5	0.15
onko sinun vaikea keskustella luontevasti oppilaan kanssa*	9	7	8	0.01
pelkäätkö epäonnistumista oppilaiden kanssa*	4	7	7	0.001
ajatteletko valituksen, syytteen tai anteen kohteeksi joutumista*	4	3	3	0.15

\*tilastollisesti erittäin merkitsevä yhteys työperäiseen stressin kokemiseen

Vastaajista 20 % koki, että he joutuvat työnsä takia laiminlyömään läheisiään paljon. Miesten vastaava osuus oli vain 10 % ( $p < 0.001$ ). Ilmiöllä oli vahva yhteys työperäiseen stressiin.

Kaikista vastaajista 31 % oli kuitenkin hyvin tyytyväinen elämäänsä, 58 % oli kohtalaisen tyytyväinen ja 10 % melko tyytymätön. Vain 0,9 % oli hyvin tyytymättömiä elämäänsä. Miehistä 2 % oli hyvin tyytymättömiä ( $p = 0.04$ ). Usein työstressiä kokevilla esiintyi myös muuta tyytymättömyyttä elämään yleisellä tasolla ( $p < 0.001$ ).

### Työterveyshuollon rooli ja näkyvyys työpaikalla

Suurin osa vastaajista tiesi, missä heidän työterveyshuoltonsa on. Miehistä 3 % ja naisista 2 % ei ollut tietoinen työterveyshuollon palveluntarjoajasta. Naisista 43 % ja miehistä 33 % oli käyttänyt työterveyshoitajan palveluja ja vastaavasti 53 % naisista ja 40 % miehistä oli käynyt työterveyslääkärin vastaanotolla. Miesten ja naisten välinen ero palvelujen käytössä oli tilastollisesti merkitsevä ( $p < 0.001$ ). Muita työterveyshuollon ammattihenkilöitä oli tavannut joka neljäs nainen ja joka viides mies edellisen 12 kk aikana.

Yli puolet miehistä ja 37 % naisista ei ollut kokenut tarvetta käydä työterveyshuollossa. Noin 7 % kaikista vastanneista ei ole päässyt vastaanotolle sopivana aikana. Yhteensä 17 % miehistä ja 25 % naisista oli hoitanut terveystalvunsa jossain muualla kuin työterveyshuollossa ( $p < 0.001$ ).

Vain 11 % kaikista vastanneista oli tietoinen työterveyshuollon edustajien käynnistä työpaikalla tutustumassa työoloihin. Yli 60 % oli sitä mieltä, ettei työpaikkakäyntejä ole tehty kuluneen 12 kk aikana ja 10 % ei osannut sanoa.

### Monimuuttujamallitus

Logistisen regressiomallin avulla iän ja sukupuolen vaikutus vakioitiin ja OR eli vedonlyöntikerroin laskettiin luottamusväleineen (confidence interval 5 % tasolla). Vakioidut riskisuhteet on esitetty taulukossa 16.

Taulukko 16. Stressin riski suhteessa taustamuuttujiin, kun iän ja sukupuolen vaikutus oli vakioitu.

	n	OR	95 % CI	p-arvo
sukupuoli, mies	454	1		
sp nainen	2676	1.80	1.45 – 2.25	<b>&lt;0.001</b>
ikä	3173	0.97	0.96 – 0.97	<b>&lt;0.001</b>
<b>riskitekijöitä:</b>				
häirintä ja epäasiallinen kohtelu	254	1.77	1.58 – 1.99	<b>&lt;0.001</b>
henkinen väkivalta	138	1.45	1.33 – 1.59	<b>&lt;0.001</b>
fyysinen väkivalta tai vähivallan uhka		1.19	1.04 – 1.37	<b>0.01</b>
ongelmat esimiehen kanssa	76	1.19	1.11 – 1.27	<b>&lt;0.001</b>
liiallinen työkuormitus	1471	11.54	9.68 – 13.76	<b>&lt;0.001</b>
<b>suojaavia tekijöitä:</b>				
lähityöyhteisössä ei ole esimiesten ja alaisten ristiriitoja	766	0.74	0.56 – 0.98	<b>0.04</b>
työ mielenkiintoista ja innostavaa useimmiten	2199	0.35	0.30 – 0.42	<b>&lt;0.001</b>
useimmiten hyvät vaikutusmahdollisuudet työssä ja työympäristössä	884	0.30	0.24 – 0.36	<b>&lt;0.001</b>
hyvä vertaistuki	1876	0.53	0.46 – 0.62	<b>&lt;0.001</b>



## Tulosten tiivistelmä

Tutkimus perustui sähköpostilla lähetettyyn kyselyyn, joka toteutettiin kahdessa osassa ensin keväällä 2022 ja toinen syksyllä 2022. Tutkimusaineisto oli satunnaisotanta, joka oli valtakunnallisesti edustava. Yli 3000 henkilöä vastasi kyselyyn.

Tulokset osoittivat, että opetushenkilöstön työperäinen stressi on kaksinkertaistunut ennen pandemiaa tehtyyn aikaisempaan kyselyyn verrattuna ja työhön liittyvää stressiä koki useimpina päivinä yli 40 % kaikista vastanneista. Naiset kokivat stressiä miehiä enemmän, nuoret ikäryhmät kokivat stressiä enemmän kuin vanhemmat ikäluokat. Pääasialliset työhön liittyvää stressiä aiheuttavat seikat olivat: kiire ja ylikuormitus (80 %), riittämättömät henkilöstöresurssit ja sijaispula (46 %), ja kolmanneksi suurin kuormitustekijä oli tietokoneisiin ja ohjelmistoihin tai muihin sähköisiin laitteisiin liittyvät ongelmat (39 %). Lisäksi merkittävä stressiä lisäävä seikka oli oppilaiden levottomuus (57 %). Korona-pandemiaan liittyvät riskit ja muutokset aiheuttivat stressiä 34 %:lle vastaajista. Merkittäviä stressiä lisääviä työyhteisötekijöitä olivat huono työilmapiiri, riidat, häirintä ja kiusaaminen sekä väkivalta tai sen uhka. Vastaavasti stressiä koettiin vähemmän, kun työ koettiin mielekkääksi ja innostavaksi, työkuormitus koettiin sopivaksi, vastaaja koki voivansa vaikuttaa työhön ja työolosuhteisiin ja kun vertaistuki koettiin hyväksi.

Stressillä oli selvä yhteys moniin oireisiin ja eräisiin sairauksiin, kuten mm. astmaan, jonka vallitsevuus on noussut. Oiretaso oli hengitystieoireiden osalta vähentynyt edelliseen kyselyyn verrattuna, mutta monet yleisoireet ja neurologiset oireet olivat yleistyneet. Stressi liittyi moniin infektiosairauksiin ja stressiä kokeneilla oli enemmän vastaanottokäyntejä, heille oli tehty monia tutkimuksia enemmän ja heillä oli myös enemmän poissaoloja kuin henkilöillä, joilla stressiä oli harvemmin tai ei lainkaan.

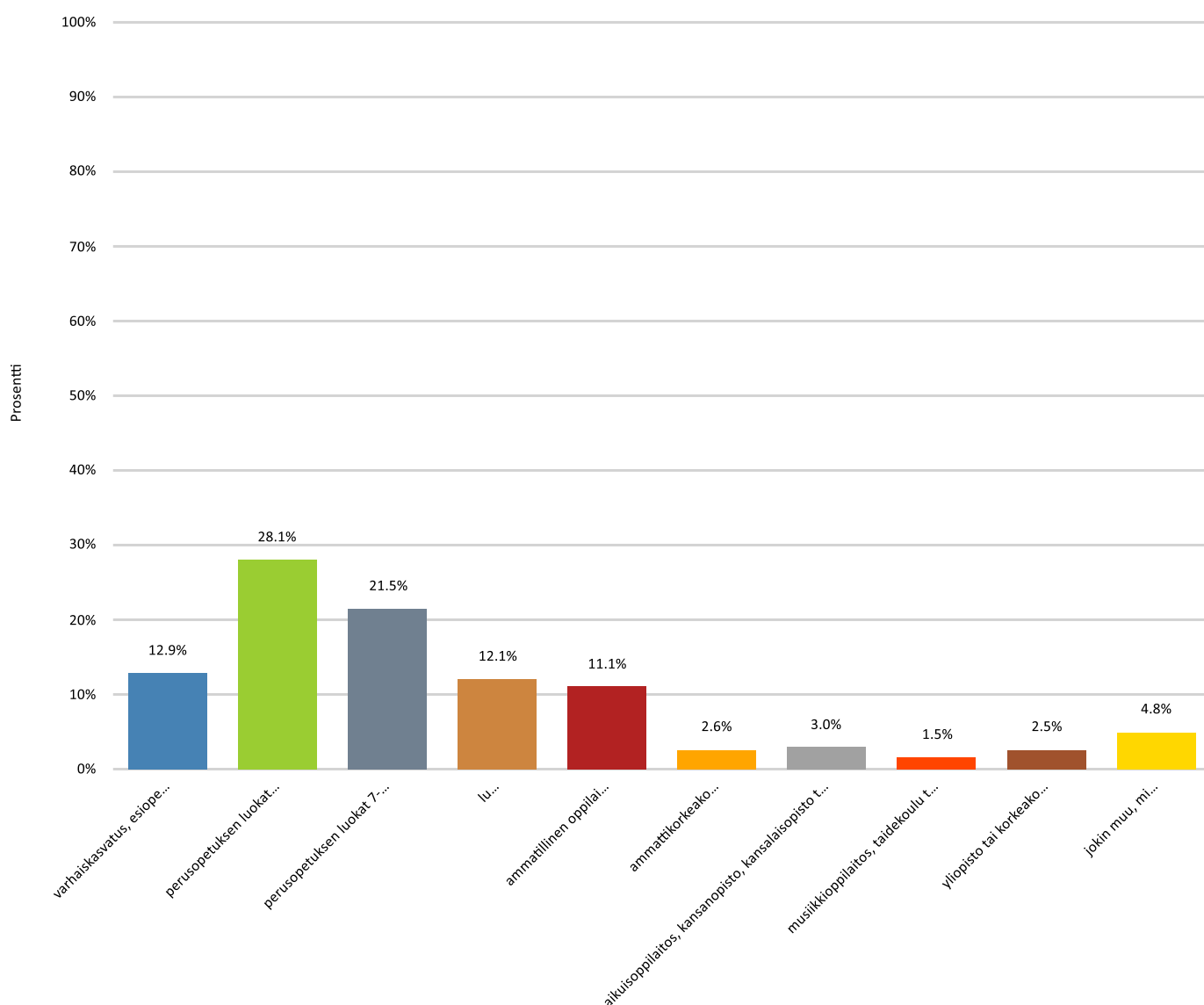
Tärkeimpinä keinoina stressin vähentämiseksi vastaajat toivat esiin opetusryhmien koon pienentämisen sekä avustavan henkilökunnan palkkaamisen. Oman palkan parantaminen oli kolmanneksi yleisin toive.

## TAULUKKOLIITE; suorat jakaumat

## 2. Sukupuoli

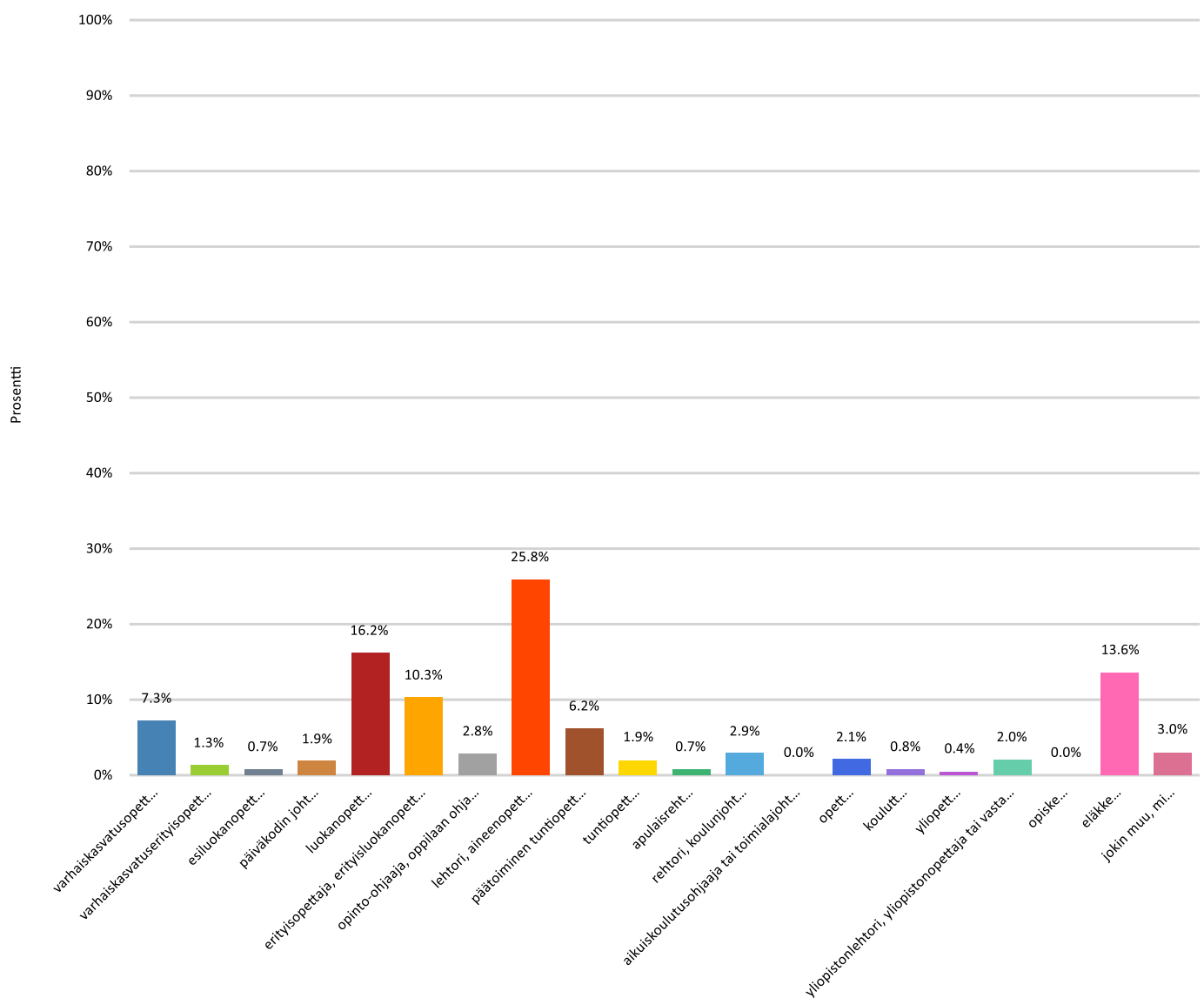
Nimi	Prosentti
mies	14,4%
nainen	85,1%
muu, tai en halua kertoa	0,4%
<b>N</b>	<b>3144</b>

## 3. Mikä on pääasiallinen työpaikkasi?



Nimi	Prosentti
varhaiskasvatus, esiopetus	12,9%
perusopetuksen luokat 1-6	28,1%
perusopetuksen luokat 7-10	21,5%
lukio	12,1%
ammattillinen oppilaitos	11,1%
ammattikorkeakoulu	2,6%
aikuisoppilaitos, kansanopisto, kansalaisopisto tms.	3,0%
musiikkioppilaitos, taidekoulu tms.	1,5%
yliopisto tai korkeakoulu	2,5%
jokin muu, mikä?	4,8%
<b>N</b>	<b>3136</b>

#### 4. Ammattinimike:

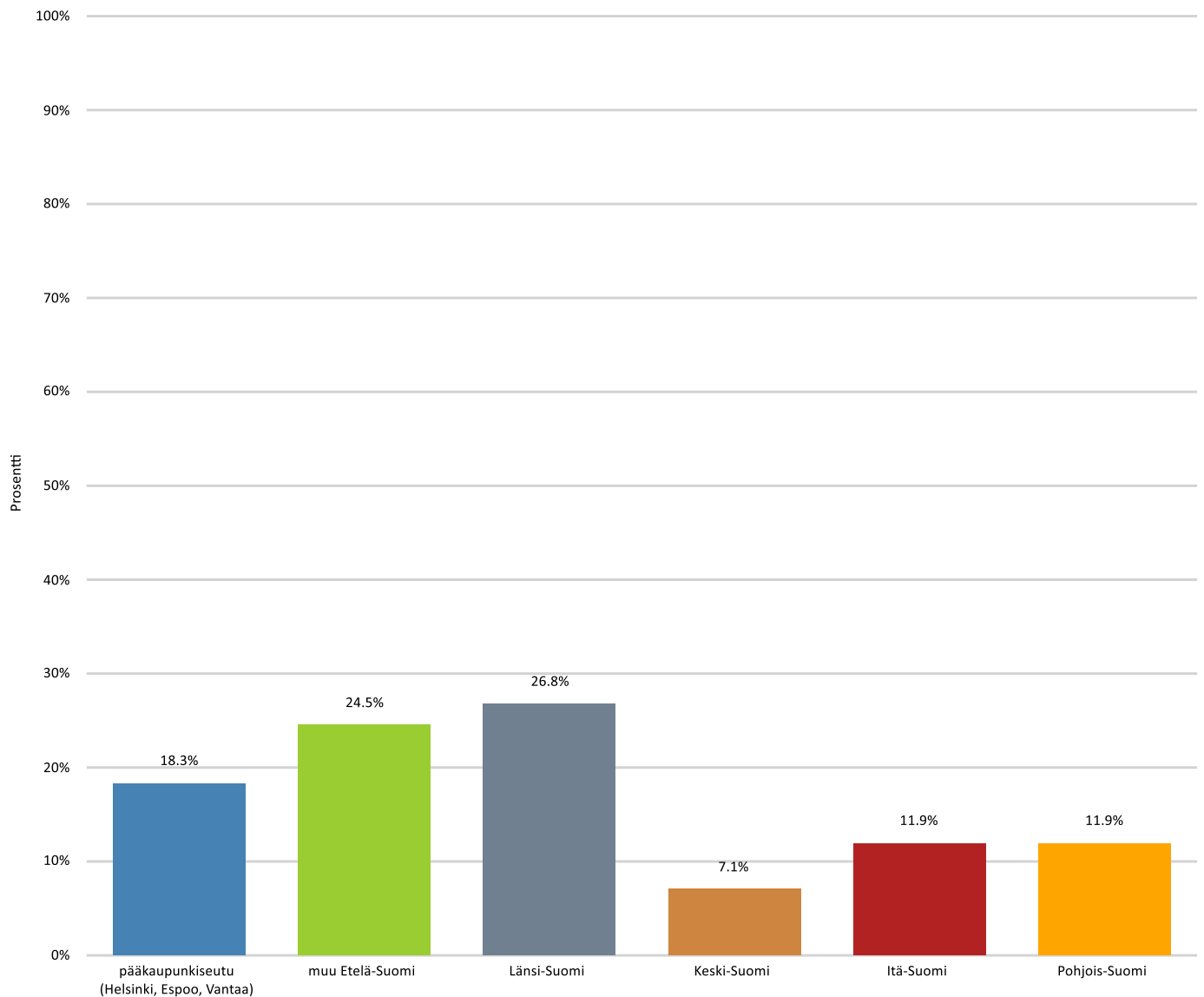


Nimi	Prosentti
varhaiskasvatusopettaja	7,3%
varhaiskasvatuserityisopettaja	1,3%
esiluokanopettaja	0,7%
päiväkodin johtaja	1,9%
luokanopettaja	16,2%
erityisopettaja, erityisluokanopettaja	10,3%
opinto-ohjaaja, oppilaan ohjaaja	2,8%
lehtori, aineenopettaja	25,8%
päätoiminen tuntiopettaja	6,2%
tuntiopettaja	1,9%
apulaisrehtori	0,7%
rehtori, koulunjohtaja	2,9%
aikuiskoulutusohjaaja tai toimialajohtaja	0,0%
opettaja	2,1%
kouluttaja	0,8%
yliopettaja	0,4%
yliopistonlehtori, yliopistonopettaja tai vastaava	2,0%
opiskelija	0,0%
eläkkeellä	13,6%
jokin muu, mikä?	3,0%
<b>N</b>	<b>3142</b>

## 5. Missä tilassa olet lukuvuoden 2021-22 aikana pääasiassa työskennellyt

Nimi	Prosentti
työpaikalla	63,0%
osan aikaa etätyössä	9,4%
pääasiallisesti etätyössä	2,5%
olen ollut poissa opetustyöstä	17,7%
Muu, mikä?	7,5%
<b>N</b>	<b>3134</b>

## 6. Millä alueella Suomessa työskentelet?



Nimi	Prosentti
pääkaupunkiseutu (Helsinki, Espoo, Vantaa)	18,3%
muu Etelä-Suomi	24,5%
Länsi-Suomi	26,8%
Keski-Suomi	7,1%
Itä-Suomi	11,9%
Pohjois-Suomi	11,9%
<b>N</b>	<b>3125</b>

**7. Missä rakennuksen kerroksessa työskentelet pääasiassa?**

Nimi	Prosentti
kellarikerroksessa tai osittain maan alla	2,0%
1. kerroksessa	39,8%
2. kerroksessa	26,5%
3. kerroksessa	7,7%
4. kerroksessa	2,0%
5. kerroksessa	0,5%
6. kerroksessa	0,3%
useissa kerroksissa / koko rakennuksen alueella	9,4%
työskentelen pääasiassa ulkona	0,6%
en ole ollut työssä talvikaudella 2021-22	19,1%
<b>N</b>	<b>3122</b>

**8. Kuinka usein työskentelet muissa koulurakennuksissa kuin pääasiallisessa koulussasi / päiväkodissa?**

Nimi	Prosentti
päivittäin	4,8%
viikoittain	13,3%
kuukausittain	4,0%
harvemmin	26,2%
en lainkaan / en ole työssä	51,3%
Missä muualla?	2,1%
<b>N</b>	<b>3097</b>

**9. Kuinka kauan olet työskennellyt nykyisen työnantajan palveluksessa? (tai työskentelet ennen eläkkeelle jäämistä)**

Nimi	Prosentti
alle vuoden	3,7%
1 vuoden	3,0%
2 vuotta	5,3%
3 vuotta	4,5%
4 vuotta	3,9%
5 vuotta	3,1%
6 vuotta	2,6%
7 vuotta	2,2%
8 vuotta	2,9%
9 vuotta	1,9%
10 vuotta	3,2%
11 - 15 vuotta	12,1%
16 - 20 vuotta	10,7%
21 - 25 vuotta	11,7%
26 - 30 vuotta	8,6%
yli 30 vuotta	20,7%
<b>N</b>	<b>3135</b>

**10. Kuinka kauan olet työskennellyt nykyisissä työtiloissa? (tai työskentelit ennen eläkkeelle jäämistä)**

Nimi	Prosentti
alle vuoden	11,2%
1 vuoden	8,1%
2 vuotta	11,7%
3 vuotta	9,1%
4 vuotta	6,0%
5 vuotta	6,1%
6 vuotta	4,0%
7 vuotta	3,1%
8 vuotta	2,3%
9 vuotta	1,9%
10 vuotta	4,2%
11 - 15 vuotta	10,2%
16 - 20 vuotta	7,3%
21 - 25 vuotta	5,5%
26 - 30 vuotta	3,3%
yli 30 vuotta	6,2%
<b>N</b>	<b>3130</b>

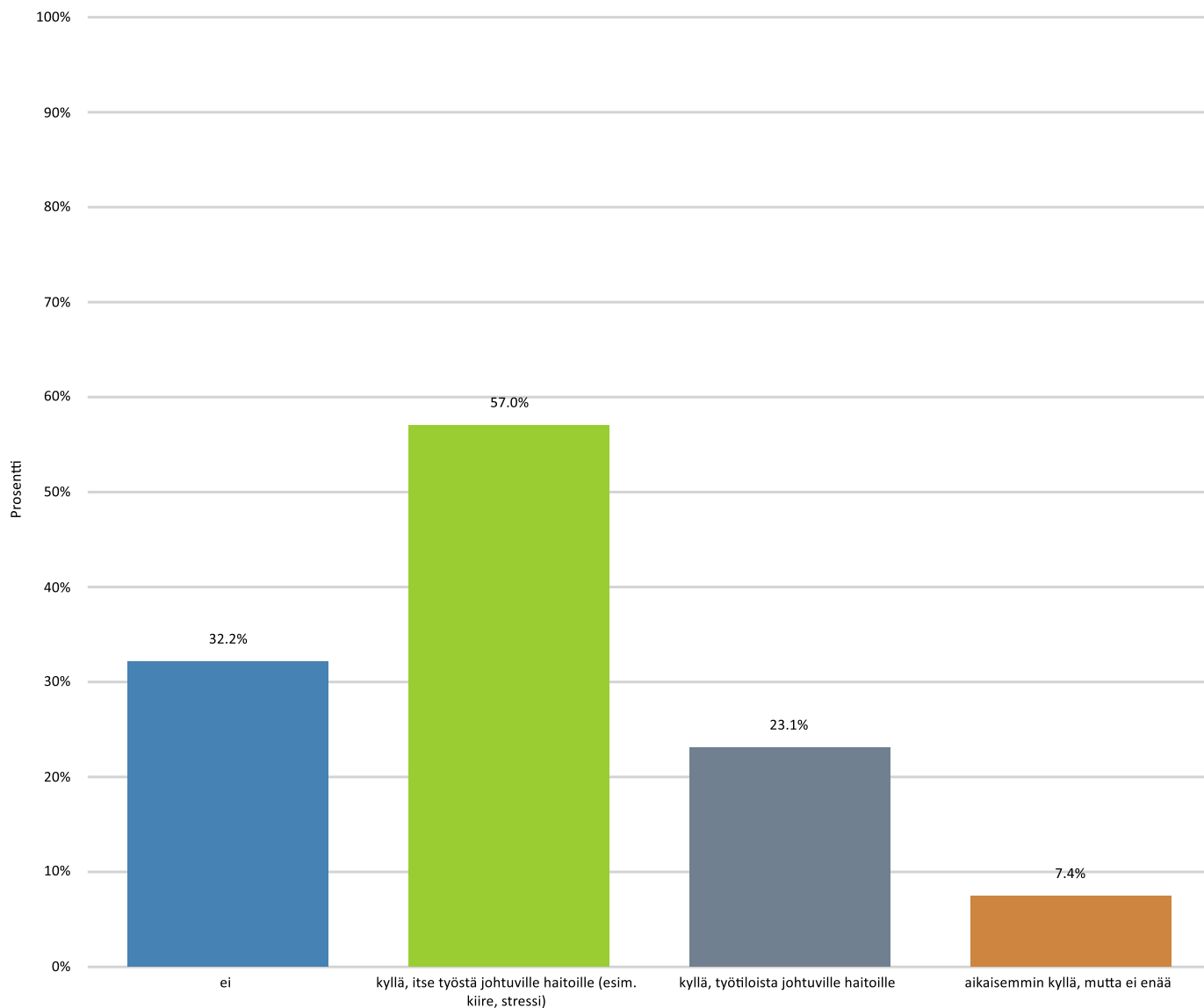
**12. Onko terveydentilasi muuttunut nykyisessä työpaikassasi lukuvuoden 2021-22 aikana, jos vertaat tilannetta aikaisempaan? Jos olet eläkkeellä, arvioi terveydentilaasi suhteessa työssäolon aikaiseen terveydentilaan.**

Nimi	Prosentti
ei muutoksia	44,3%
terveydentila parantunut jonkin verran	11,2%
terveydentila parantunut selvästi	7,5%
terveydentila huonontunut jonkin verran	23,7%
terveydentila huonontunut selvästi	6,7%
en osaa sanoa	6,7%
<b>N</b>	<b>3137</b>

**13. Millainen on terveydentilasi mielestäsi tällä hetkellä?**

Nimi	Prosentti
erinomainen	9,6%
hyvä	58,2%
tyyydyttävä	29,4%
huono	2,8%
<b>N</b>	<b>3140</b>

**14. Oletko oman käsityksesi mukaan altistunut työtiloissasi haitallisille aineille tai vaaratekijöille viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana? Jos olet eläkkeellä, arvioi työssäolon aikaisia olosuhteita.**



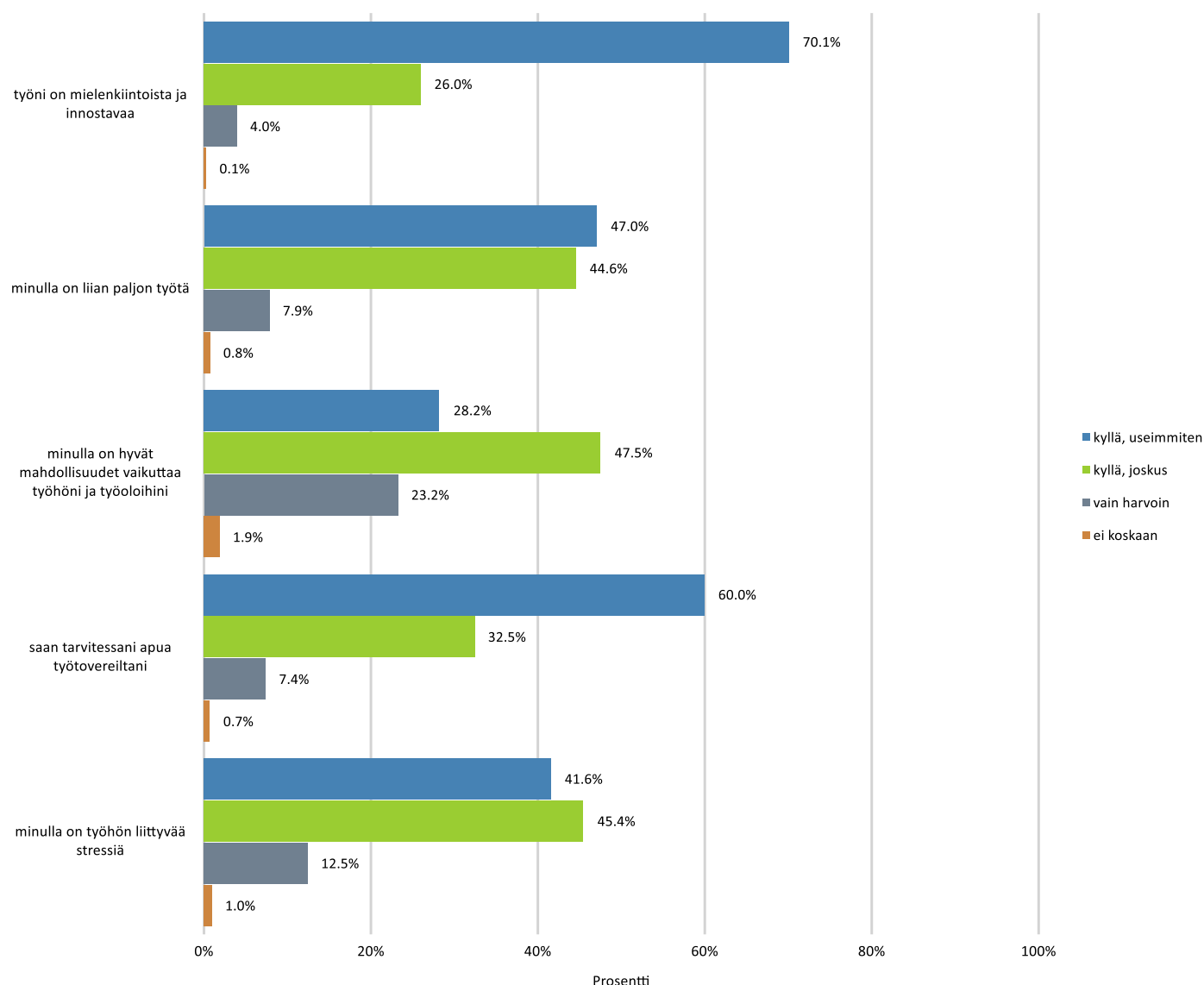
Nimi	Prosentti
ei	32,2%
kyllä, itse työstä johtuville haitoille (esim. kiire, stressi)	57,0%
kyllä, työtiloista johtuville haitoille	23,1%
aikaisemmin kyllä, mutta ei enää	7,4%
<b>N</b>	<b>3136</b>



#### 44. Miten viihdyt työssäsi? Eläkkeellä olevat: miten viihdyit työssäsi ennen eläkkeelle jäämistä?

Nimi	Prosentti
erinomaisesti	17,7%
hyvin	47,8%
kohtalaisesti	28,5%
huonosti	5,9%
en osaa sanoa	0,1%
<b>N</b>	<b>3138</b>

#### 45. Miten usein seuraavat väittämät toteutuvat työssäsi? Eläkkeellä olevat: arvioi työtä ennen työelämästä pois jäämistä.



	kyllä, useimmiten	kyllä, joskus	vain harvoin	ei koskaan	N
työni on mielenkiintoista ja innostavaa	70,1%	26,0%	4,0%	0,1%	3137
minulla on liian paljon työtä	47,0%	44,6%	7,9%	0,8%	3129
minulla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa työhöni ja työoloihini	28,2%	47,5%	23,2%	1,9%	3136
saan tarvitessani apua työtovereiltani	60,0%	32,5%	7,4%	0,7%	3127
minulla on työhön liittyvää stressiä	41,6%	45,4%	12,5%	1,0%	3132

#### 46. työni on mielenkiintoista ja innostavaa

Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	70,1%
kyllä, joskus	26,0%
vain harvoin	4,0%
ei koskaan	0,1%
<b>N</b>	<b>3137</b>

#### 47. minulla on liian paljon työtä

Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	47,0%
kyllä, joskus	44,6%
vain harvoin	7,9%
ei koskaan	0,8%
<b>N</b>	<b>3129</b>

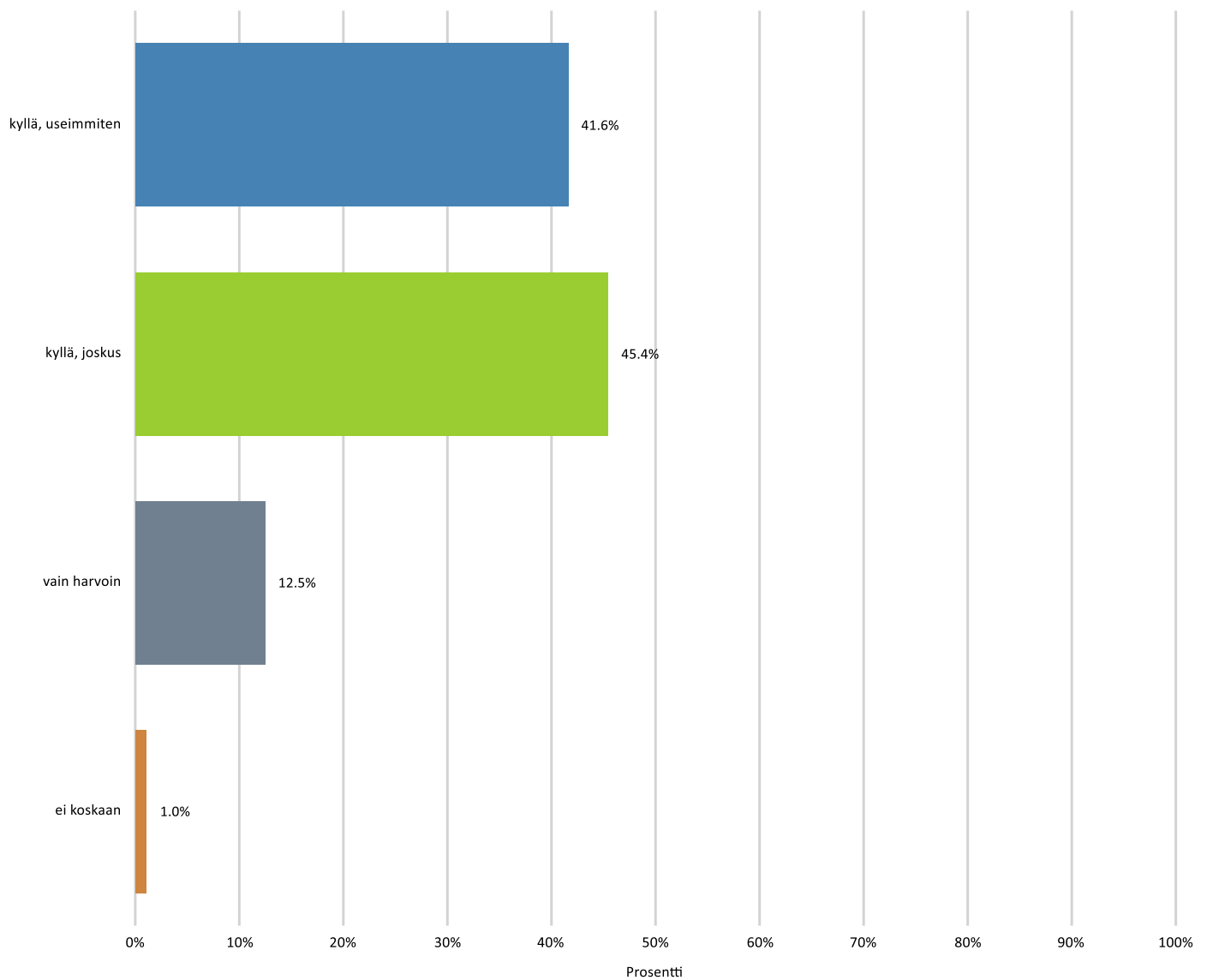
#### 48. minulla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa työhöni ja työoloihini

Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	28,2%
kyllä, joskus	47,5%
vain harvoin	23,2%
ei koskaan	1,9%
<b>N</b>	<b>3136</b>

#### 49. saan tarvitessani apua työtovereiltani

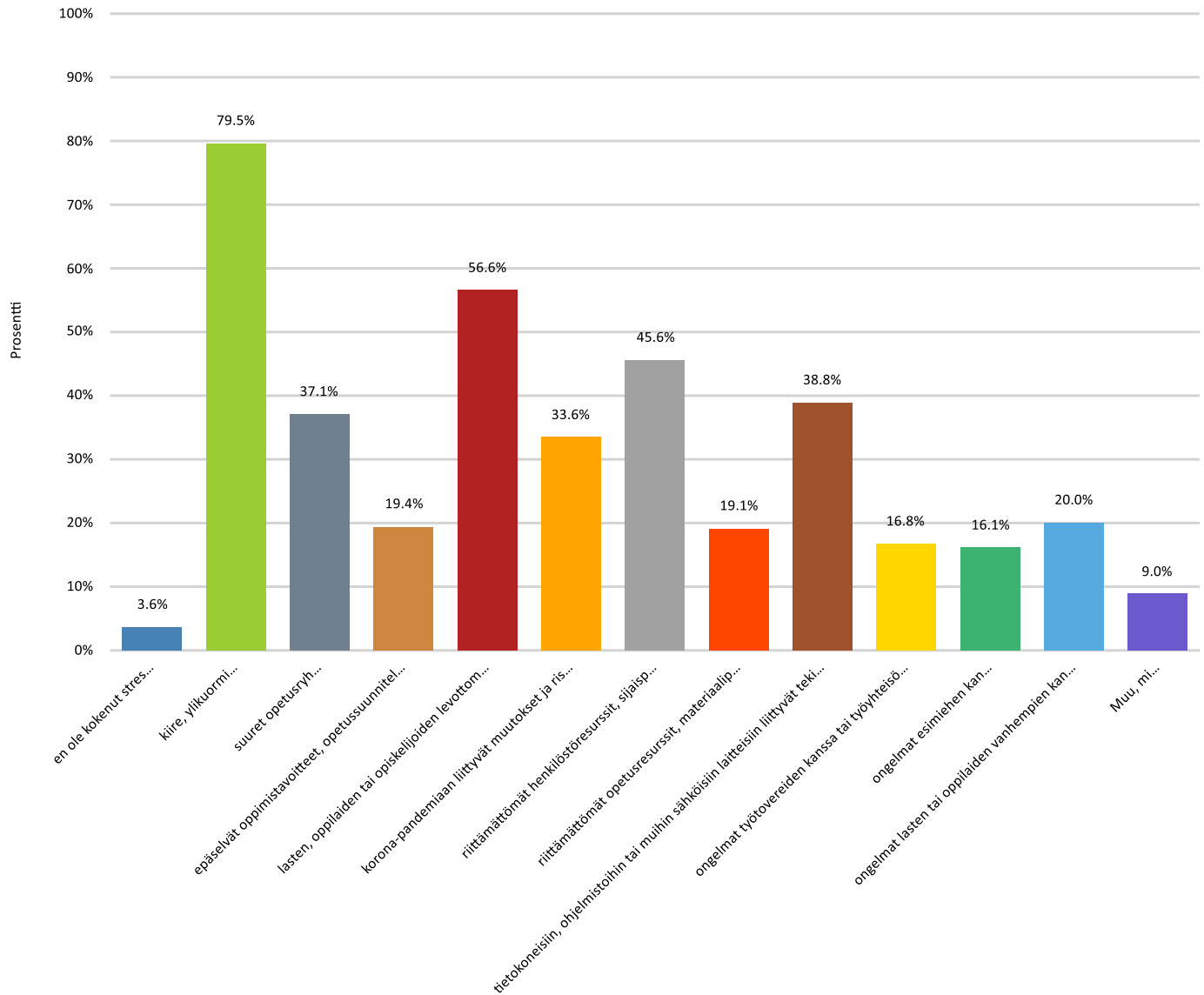
Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	60,0%
kyllä, joskus	32,5%
vain harvoin	7,4%
ei koskaan	0,7%
<b>N</b>	<b>3127</b>

## 50. minulla on työhön liittyvää stressiä



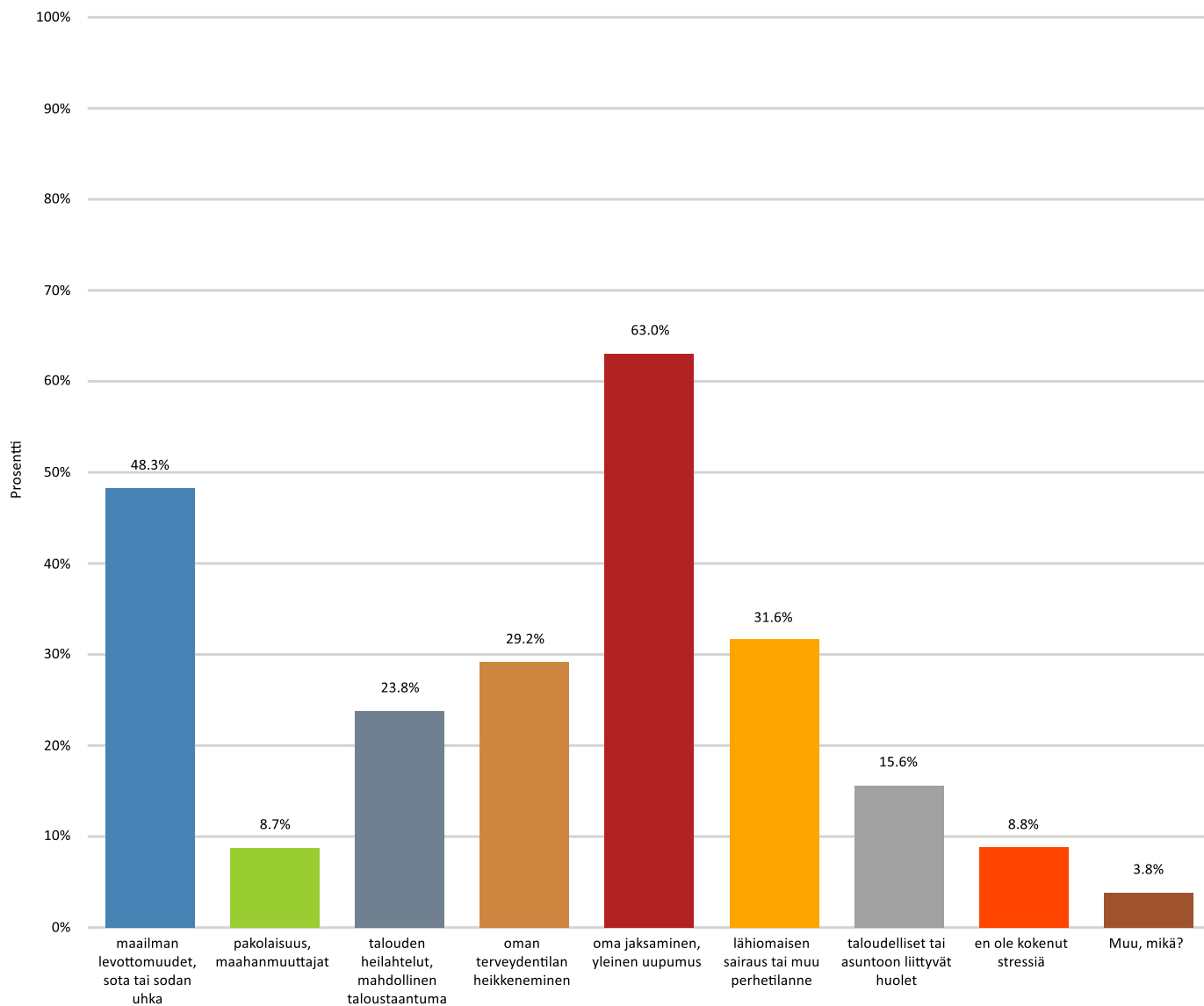
Nimi	Prosentti
kyllä, useimmiten	41,6%
kyllä, joskus	45,4%
vain harvoin	12,5%
ei koskaan	1,0%
<b>N</b>	<b>3132</b>

## 51. Mitkä ovat olleet pääasialliset työhön liittyvää stressiä aiheuttavat tekijät viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana? Voit tarvittaessa merkitä useampia kohtia.



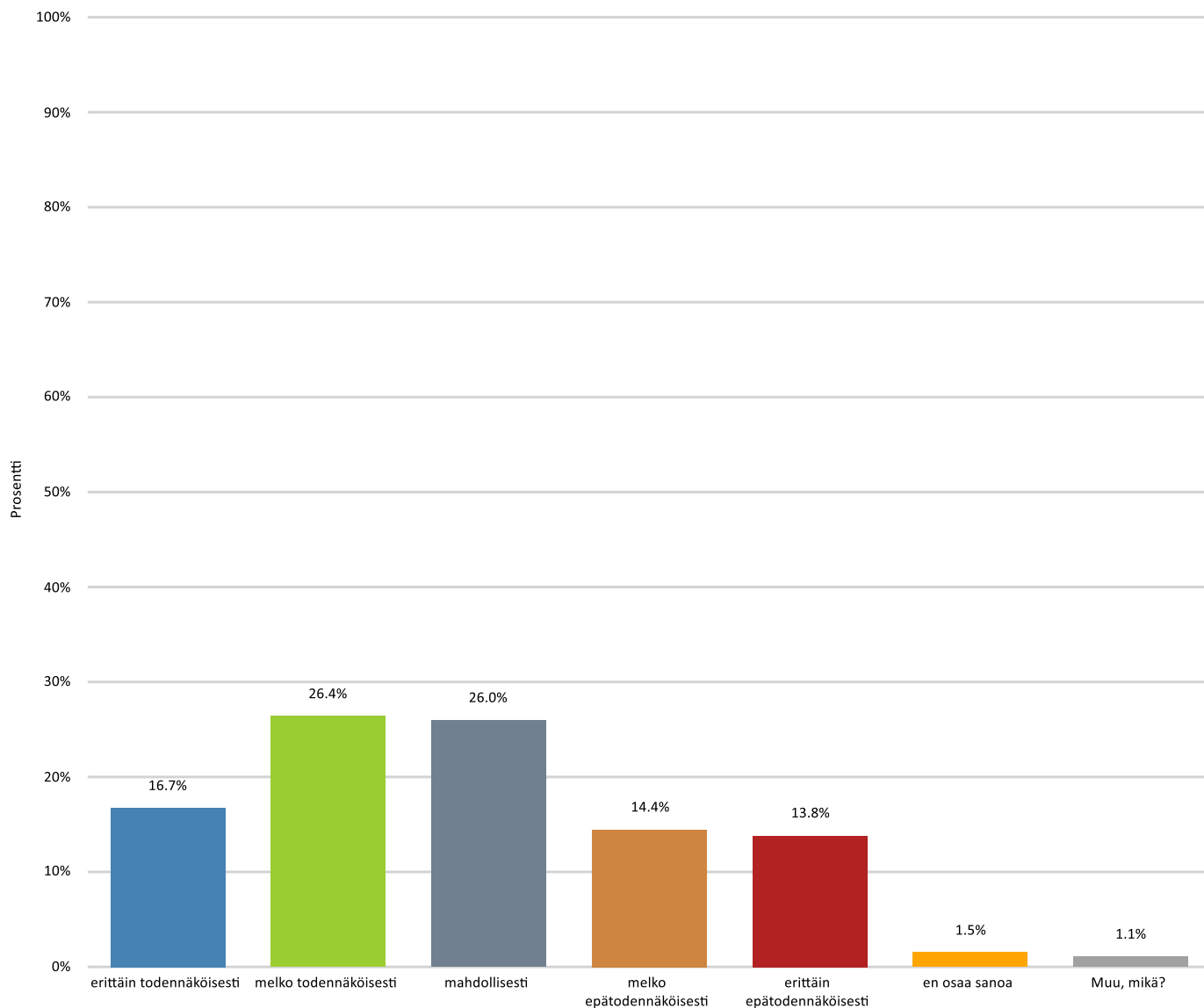
Nimi	Prosentti
en ole kokenut stressiä	3,6%
kiire, ylikuormitus	79,5%
suuret opetusryhmät	37,1%
epäselvät oppimistavoitteet, opetussuunnitelma	19,4%
lasten, oppilaiden tai opiskelijoiden levottomuus	56,6%
korona-pandemiaan liittyvät muutokset ja riskit	33,6%
riittämättömät henkilöstöresurssit, sijaispula	45,6%
riittämättömät opetusresurssit, materiaalipula	19,1%
tietokoneisiin, ohjelmistoihin tai muihin sähköisiin laitteisiin liittyvät tekijät	38,8%
ongelmat työtovereiden kanssa tai työyhteisössä	16,8%
ongelmat esimiehen kanssa	16,1%
ongelmat lasten tai oppilaiden vanhempien kanssa	20,0%
Muu, mikä?	9,0%
<b>N</b>	<b>3026</b>

## 52. Millaisia muita stressiä lisääviä tekijöitä haluat mainita hyvinvointiasi heikentävinä tekijöinä kuluneiden 12 kk aikana?



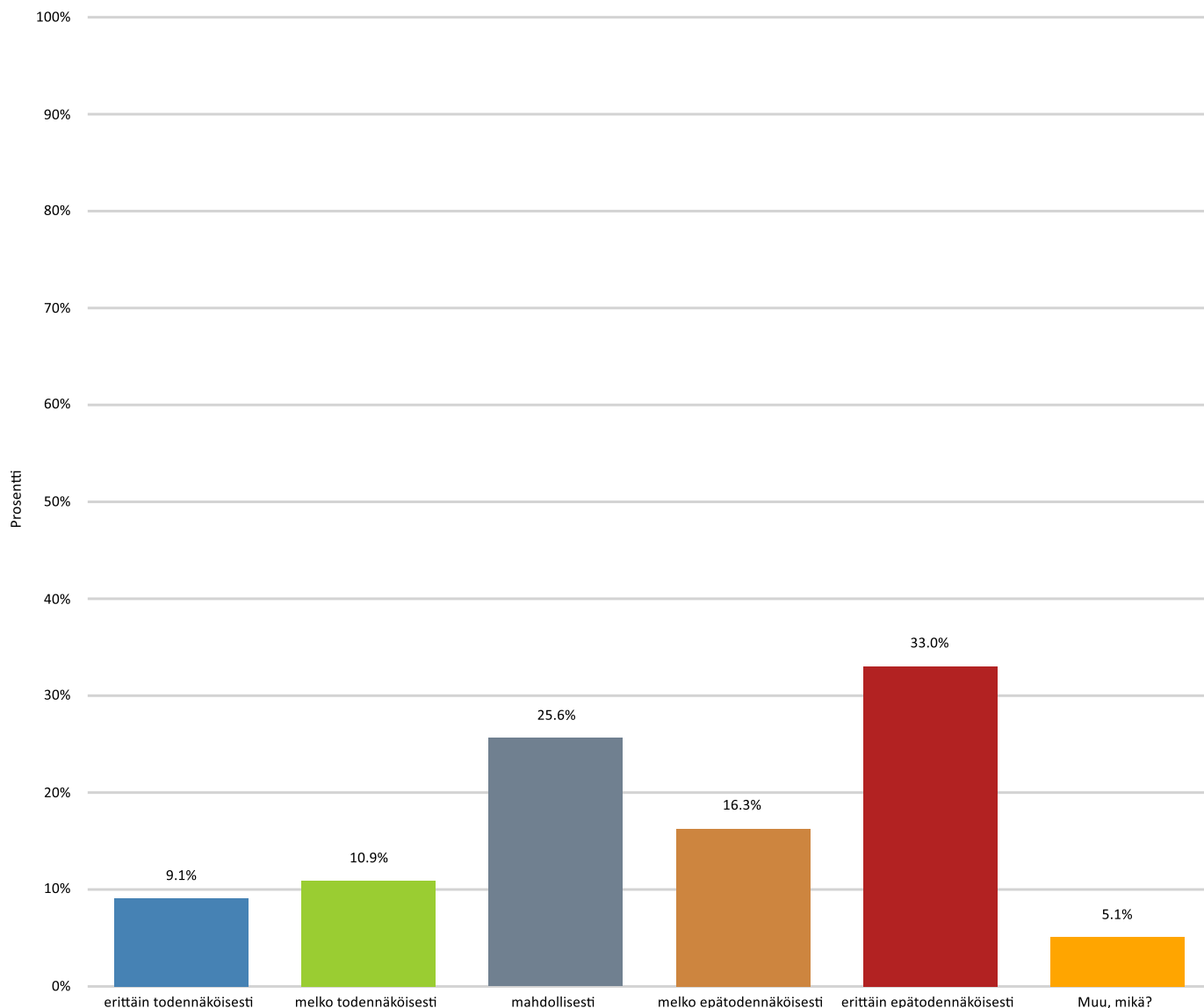
Nimi	Prosentti
maailman levottomuudet, sota tai sodan uhka	48,3%
pakolaisuus, maahanmuuttajat	8,7%
talouden heilahtelut, mahdollinen taloustaantuma	23,8%
oman terveydentilan heikkeneminen	29,2%
oma jaksaminen, yleinen uupumus	63,0%
lähiomaisen sairaus tai muu perhetilanne	31,6%
taloudelliset tai asuntoon liittyvät huolet	15,6%
en ole kokenut stressiä	8,8%
Muu, mikä?	3,8%
<b>N</b>	<b>2896</b>

**53. Kuinka todennäköisesti arvioit jaksavasi nykyisessä tai nykyisen tyyppisessä työssä eläkeikään asti? Jos olet eläkkeellä, jätä kysymys tyhjäksi.**



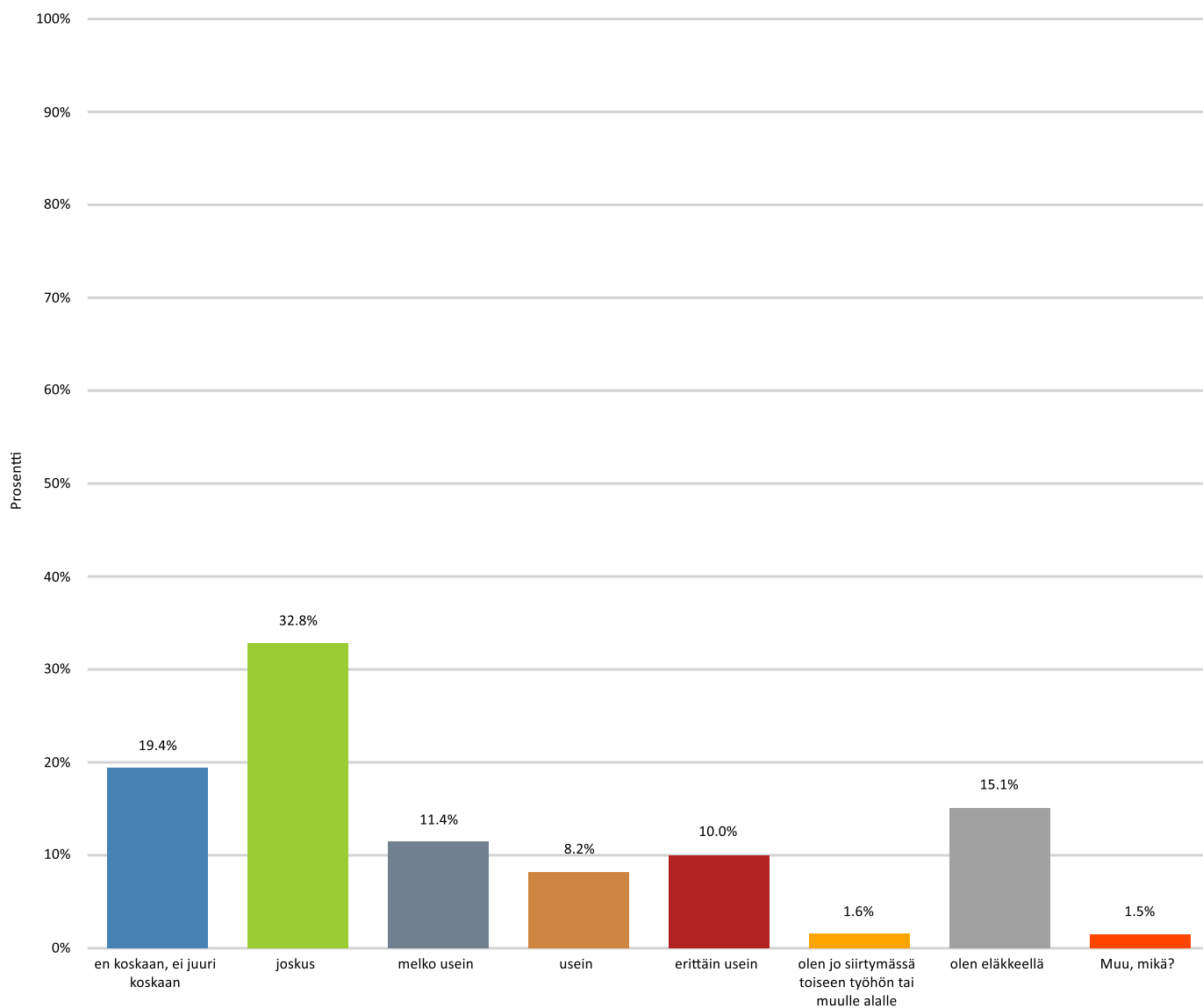
Nimi	Prosentti
erittäin todennäköisesti	16,7%
melko todennäköisesti	26,4%
mahdollisesti	26,0%
melko epätodennäköisesti	14,4%
erittäin epätodennäköisesti	13,8%
en osaa sanoa	1,5%
Muu, mikä?	1,1%
<b>N</b>	<b>2354</b>

## 54. Jos olet eläkkeellä tai muuten pois työelämästä, miten todennäköisesti voisit vielä osallistua työelämään tarvittaessa?



Nimi	Prosentti
erittäin todennäköisesti	9,1%
melko todennäköisesti	10,9%
mahdollisesti	25,6%
melko epätodennäköisesti	16,3%
erittäin epätodennäköisesti	33,0%
Muu, mikä?	5,1%
<b>N</b>	<b>1291</b>

## 55. Oletko koskaan harkinnut alanvaihtoa; jos vastaat kyllä, kuinka usein?



Nimi	Prosentti
en koskaan, ei juuri koskaan	19,4%
joskus	32,8%
melko usein	11,4%
usein	8,2%
erittäin usein	10,0%
olen jo siirtymässä toiseen työhön tai muulle alalle	1,6%
olen eläkkeellä	15,1%
Muu, mikä?	1,5%
<b>N</b>	<b>3140</b>



**56. Oletko usein tekemisissä kotieläinten kanssa?**

Nimi	Prosentti
ei	43,5%
eläimiä on kotona	33,6%
eläimiä ystävien tai sukulaisten luona	18,4%
eläinkontakteja muualla, esim. tallilla	2,2%
eläimiä ollut aikaisemmin, mutta ei ole enää	8,6%
mitä eläimiä?	9,8%
<b>N</b>	<b>3141</b>

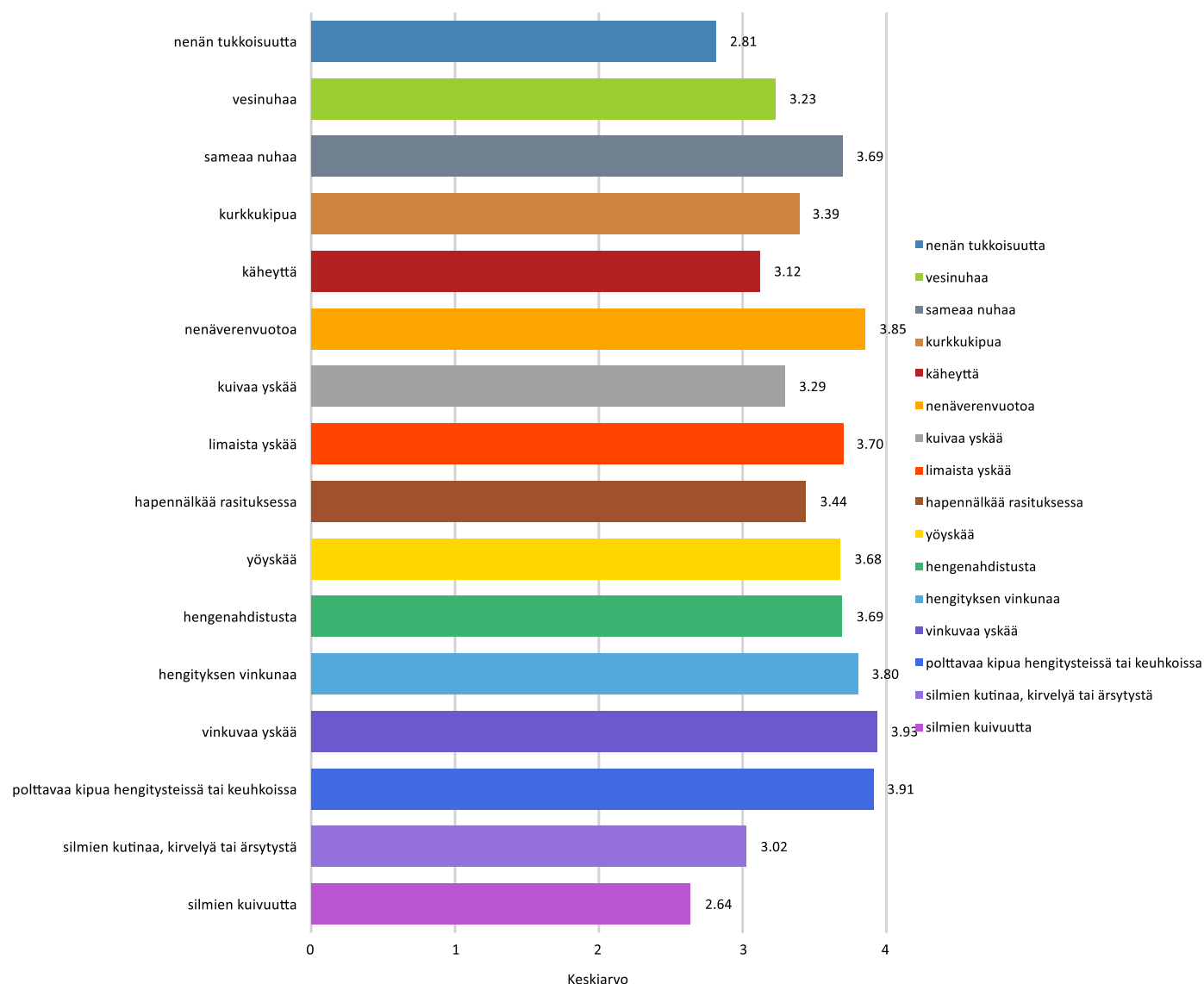
**57. Kuinka usein hengität tupakansavuista ilmaa sisätiloissa?**

Nimi	Prosentti
ei koskaan tai hyvin harvoin	98,7%
kuukausittain	0,5%
viikoittain	0,4%
päivittäin	0,4%
<b>N</b>	<b>3134</b>

**58. Tupakoitko tai oletko koskaan polttanut säännöllisesti? Tupakoinnilla tarkoitetaan tässä vähintään yhtä savuketta, sikaria, piipullista tai nuuska-annosta päivässä vähintään vuoden ajan.**

Nimi	Prosentti
ei koskaan	79,7%
tupakoin säännöllisesti	1,7%
tupakoin satunnaisesti tai jaksoittain	2,7%
olen tupakoinut aikaisemmin, mutta lopettanut	15,8%
<b>N</b>	<b>3143</b>

## 61. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia hengitystieoireita tai silmäoireita kuluneiden 12 kk aikana?



Kysymys	Keskiarvo	N
nenän tukkoisuutta	2,81	3004
vesinuhaa	3,23	2954
sameaa nuhaa	3,69	2899
kurkkukipua	3,39	2951
käheyttä	3,12	2977
nenäverenvuotoa	3,85	2938
kuivaa yskää	3,29	2975
limaista yskää	3,70	2936
hapennälkää rasiuksessa	3,44	2938
yöyskää	3,68	2943
hengenahdistusta	3,69	2944
hengityksen vinkunaa	3,80	2943
vinkuvaa yskää	3,93	2928
polttavaa kipua hengitysteissä tai keuhkoissa	3,91	2920
silmien kutinaa, kirvelyä tai ärsytystä	3,02	2981
silmien kuivuutta	2,64	2993

## 62. nenän tukkoisuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	17,6%
viikoittain	17,2%
kerran, pari kuukaudessa	31,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	33,9%
<b>N</b>	<b>3004</b>

## 63. vesinuhaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	9,5%
viikoittain	11,5%
kerran, pari kuukaudessa	25,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	53,2%
<b>N</b>	<b>2954</b>

## 64. sameaa nuhaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,6%
viikoittain	3,7%
kerran, pari kuukaudessa	18,5%
ei koskaan, ei juuri koskaan	76,2%
<b>N</b>	<b>2899</b>

## 65. kurkkukipua

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	3,4%
viikoittain	8,4%
kerran, pari kuukaudessa	33,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	54,4%
<b>N</b>	<b>2951</b>

## 66. käheyttä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	9,3%
viikoittain	14,2%
kerran, pari kuukaudessa	31,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	44,7%
<b>N</b>	<b>2977</b>

## 67. nenäverenvuotoa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,7%
viikoittain	2,0%
kerran, pari kuukaudessa	8,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	88,4%
<b>N</b>	<b>2938</b>

## 68. kuivaa yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	6,0%
viikoittain	10,2%
kerran, pari kuukaudessa	32,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	51,5%
<b>N</b>	<b>2975</b>

## 69. limaista yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,1%
viikoittain	4,0%
kerran, pari kuukaudessa	15,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	78,0%
<b>N</b>	<b>2936</b>

## 70. hapennälkää rasituksessa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	6,0%
viikoittain	10,0%
kerran, pari kuukaudessa	18,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	65,7%
<b>N</b>	<b>2938</b>

## 71. yöyskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,3%
viikoittain	4,4%
kerran, pari kuukaudessa	16,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	76,9%
<b>N</b>	<b>2943</b>

## 72. hengenahdistusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,5%
viikoittain	4,4%
kerran, pari kuukaudessa	14,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	78,4%
<b>N</b>	<b>2944</b>

## 73. hengityksen vinkunaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,2%
viikoittain	2,9%
kerran, pari kuukaudessa	10,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	85,8%
<b>N</b>	<b>2943</b>

## 74. vinkuvaa yskää

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,3%
viikoittain	1,0%
kerran, pari kuukaudessa	3,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	94,9%
<b>N</b>	<b>2928</b>

## 75. polttavaa kipua hengitysteissä tai keuhkoissa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,6%
viikoittain	1,2%
kerran, pari kuukaudessa	4,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	93,3%
<b>N</b>	<b>2920</b>

**76. silmien kutinaa, kirvelyä tai ärsytystä**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	11,8%
viikoittain	16,9%
kerran, pari kuukaudessa	28,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	42,6%
<b>N</b>	<b>2981</b>

**77. silmien kuivuutta**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	23,2%
viikoittain	19,9%
kerran, pari kuukaudessa	27,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	29,9%
<b>N</b>	<b>2993</b>

**78. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia yleisoireita kuluneiden 12 kk aikana?**

Kysymys	Keskiarvo	N
kuumetta yli 37,5 tai vilunväreitä	3,85	2994
väsymystä, uupumusta	2,40	3014
pää tuntunut raskaalta	2,92	2995
päänsärkyä, migreeniä	3,19	3005
nivelkipuja	3,02	3009
nivelturvotusta	3,55	2989
aamujäykkyyttä nivelissä	2,98	3009
kylmäaltistukseen liittyvää valkosormisuutta	3,79	2984
lihaskipuja	3,07	3004
selkäkipuja	3,01	3011
virtsatieoireita	3,80	2985
rytmihäiriöitä	3,63	2999
rintakipuja	3,87	2985

**79. kuumetta yli 37,5 tai vilunväreitä**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,2%
viikoittain	1,2%
kerran, pari kuukaudessa	12,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	86,3%
<b>N</b>	<b>2994</b>

## 80. väsymystä, uupumusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	20,1%
viikoittain	32,6%
kerran, pari kuukaudessa	34,5%
ei koskaan, ei juuri koskaan	12,8%
<b>N</b>	<b>3014</b>

## 81. pää tuntunut raskaalta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	11,0%
viikoittain	22,3%
kerran, pari kuukaudessa	30,2%
ei koskaan, ei juuri koskaan	36,5%
<b>N</b>	<b>2995</b>

## 82. päänsärkyä, migreeniä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,9%
viikoittain	16,4%
kerran, pari kuukaudessa	39,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	41,0%
<b>N</b>	<b>3005</b>

## 83. nivelkipuja

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	14,3%
viikoittain	14,5%
kerran, pari kuukaudessa	25,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	45,5%
<b>N</b>	<b>3009</b>

## 84. nivelturvotusta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	6,1%
viikoittain	6,6%
kerran, pari kuukaudessa	13,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	73,4%
<b>N</b>	<b>2989</b>

## 85. aamujäykkyyttä nivelissä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	17,5%
viikoittain	14,4%
kerran, pari kuukaudessa	20,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	47,4%
<b>N</b>	<b>3009</b>

## 86. kylmälitistukseen liittyvää valkosormisuutta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,6%
viikoittain	3,3%
kerran, pari kuukaudessa	9,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	86,1%
<b>N</b>	<b>2984</b>

## 87. lihaskipu

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	8,5%
viikoittain	16,2%
kerran, pari kuukaudessa	34,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	40,5%
<b>N</b>	<b>3004</b>

## 88. selkäkipu

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	10,6%
viikoittain	15,5%
kerran, pari kuukaudessa	36,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	37,8%
<b>N</b>	<b>3011</b>



**89. virtsatieoireita**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,8%
viikoittain	3,0%
kerran, pari kuukaudessa	8,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	86,9%
<b>N</b>	<b>2985</b>

**90. rytmihäiriöitä**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,7%
viikoittain	5,6%
kerran, pari kuukaudessa	18,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	73,7%
<b>N</b>	<b>2999</b>

**91. rintakipu**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,4%
viikoittain	1,9%
kerran, pari kuukaudessa	8,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	89,2%
<b>N</b>	<b>2985</b>

**92. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia neurologisia oireita lukuvuoden 2021-22 aikana?**

Kysymys	Keskiarvo	N
huimausta	3,49	2994
muistihäiriöitä	3,31	2990
keskittymisvaikeuksia	3,00	2997
ärtyneisyyttä	2,86	3001
vapinaa	3,85	2983
puutumista tai pistelyä raajoissa	3,37	2992
lihasnykinää	3,80	2981
unihäiriöitä	2,72	3007

### 93. huimausta

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,6%
viikoittain	6,7%
kerran, pari kuukaudessa	30,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	60,7%
<b>N</b>	<b>2994</b>

### 94. muistihäiriöitä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	5,1%
viikoittain	13,3%
kerran, pari kuukaudessa	26,8%
ei koskaan, ei juuri koskaan	54,8%
<b>N</b>	<b>2990</b>

### 95. keskittymisvaikeuksia

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	8,7%
viikoittain	20,0%
kerran, pari kuukaudessa	33,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	37,4%
<b>N</b>	<b>2997</b>

### 96. ärtyneisyyttä

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	8,0%
viikoittain	25,3%
kerran, pari kuukaudessa	39,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	27,1%
<b>N</b>	<b>3001</b>

### 97. vapinaa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,5%
viikoittain	2,6%
kerran, pari kuukaudessa	5,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	90,2%
<b>N</b>	<b>2983</b>

**98. puutumista tai pistelyä raajoissa**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	4,9%
viikoittain	10,9%
kerran, pari kuukaudessa	26,1%
ei koskaan, ei juuri koskaan	58,1%
<b>N</b>	<b>2992</b>

**99. lihasnykinää**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,0%
viikoittain	3,3%
kerran, pari kuukaudessa	10,5%
ei koskaan, ei juuri koskaan	85,2%
<b>N</b>	<b>2981</b>

**100. unihäiriöitä**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	12,1%
viikoittain	27,5%
kerran, pari kuukaudessa	36,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	23,7%
<b>N</b>	<b>3007</b>

**101. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia vatsaoireita lukuvuoden 2021-22 aikana?**

Kysymys	Keskiarvo	N
ruokahaluttomuus	3,79	2989
pahoinvointi	3,75	2994
oksentelu	3,97	2983
vatsakivut	3,49	2993
ripuli, löysät ulosteet	3,32	3002
verta ulosteessa	3,93	2987
ummetusta	3,54	2994

**102. ruokahaluttomuus**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,9%
viikoittain	3,3%
kerran, pari kuukaudessa	11,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	84,2%
<b>N</b>	<b>2989</b>

### 103. pahoinvointi

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,9%
viikoittain	3,0%
kerran, pari kuukaudessa	16,4%
ei koskaan, ei juuri koskaan	79,7%
<b>N</b>	<b>2994</b>

### 104. oksentelu

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,1%
viikoittain	0,1%
kerran, pari kuukaudessa	2,7%
ei koskaan, ei juuri koskaan	97,1%
<b>N</b>	<b>2983</b>

### 105. vatsakivut

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	2,2%
viikoittain	8,4%
kerran, pari kuukaudessa	27,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	61,8%
<b>N</b>	<b>2993</b>

### 106. ripuli, löysät ulosteet

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	3,8%
viikoittain	12,4%
kerran, pari kuukaudessa	32,3%
ei koskaan, ei juuri koskaan	51,5%
<b>N</b>	<b>3002</b>

### 107. verta ulosteessa

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	0,2%
viikoittain	1,1%
kerran, pari kuukaudessa	4,0%
ei koskaan, ei juuri koskaan	94,7%
<b>N</b>	<b>2987</b>

**108. ummetusta**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	1,4%
viikoittain	8,4%
kerran, pari kuukaudessa	24,9%
ei koskaan, ei juuri koskaan	65,2%
<b>N</b>	<b>2994</b>

**109. Kuinka usein sinulla on ollut seuraavia iho-oireita lukuvuoden 2021-22 aikana?**

Kysymys	Keskiarvo	N
kasvojen ihon kuivuus tai punoitus	2,95	3002
käsien ihon kuivuus, kutina tai punoitus	2,59	3009
nokkosrokko, urtikaria	3,87	2981
mustelmia ilman vammaa/kolhuja	3,79	2987
psoriasis	3,93	2985
punajäkälä iholla tai suussa	3,95	2985
sieni-ihottuma	3,91	2970

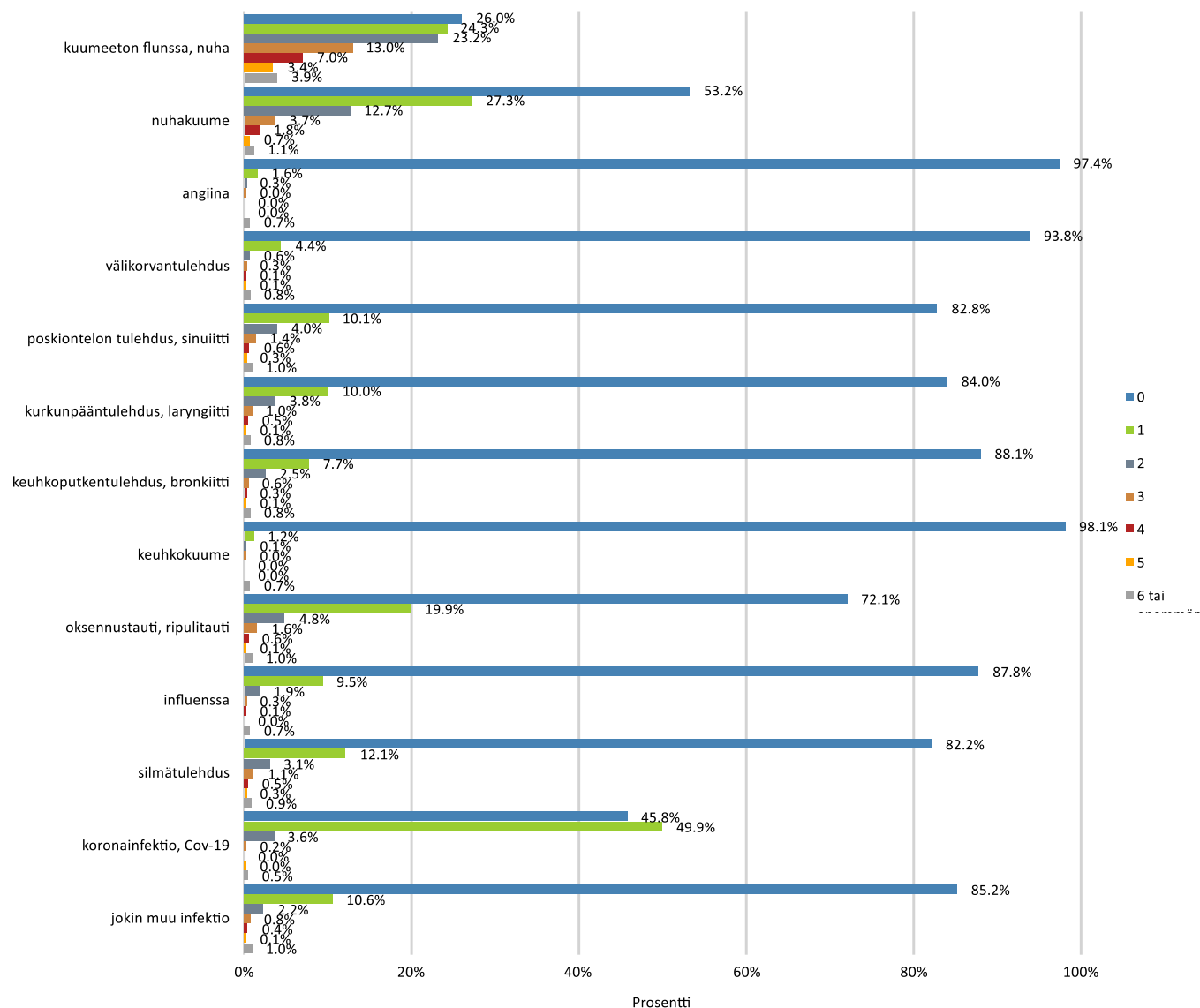
**110. kasvojen ihon kuivuus tai punoitus**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	14,7%
viikoittain	18,6%
kerran, pari kuukaudessa	23,5%
ei koskaan, ei juuri koskaan	43,3%
<b>N</b>	<b>3002</b>

**111. käsien ihon kuivuus, kutina tai punoitus**

Nimi	Prosentti
päivittäin, melkein päivittäin	23,1%
viikoittain	22,8%
kerran, pari kuukaudessa	25,6%
ei koskaan, ei juuri koskaan	28,5%
<b>N</b>	<b>3009</b>

### 117. Onko sinulla ollut hengitystietulehduksia kuluneiden 12 kk aikana? Jos vastaat 'kyllä', arvioi kuinka monta tulehdusta yhteensä / lukuvuosi



	0	1	2	3	4	5	6 tai enemmän	N
kuumeeton flunssa, nuha	26,0%	24,3%	23,2%	13,0%	7,0%	3,4%	3,9%	3001
nuhakuume	53,2%	27,3%	12,7%	3,7%	1,8%	0,7%	1,1%	2960
angiina	97,4%	1,6%	0,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%	2951
välikorvantulehdus	93,8%	4,4%	0,6%	0,3%	0,1%	0,1%	0,8%	2952
poskiontelon tulehdus, sinuiitti	82,8%	10,1%	4,0%	1,4%	0,6%	0,3%	1,0%	2958
kurkunpääntulehdus, laryngiitti	84,0%	10,0%	3,8%	1,0%	0,5%	0,1%	0,8%	2955
keuhkoputkentulehdus, bronkiitti	88,1%	7,7%	2,5%	0,6%	0,3%	0,1%	0,8%	2956
keuhkokuume	98,1%	1,2%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,7%	2949
oksennustauti, ripulitauti	72,1%	19,9%	4,8%	1,6%	0,6%	0,1%	1,0%	2963
influenssa	87,8%	9,5%	1,9%	0,3%	0,1%	0,0%	0,7%	2959
silmätulehdus	82,2%	12,1%	3,1%	1,1%	0,5%	0,3%	0,9%	2958
koronainfektio, Cov-19	45,8%	49,9%	3,6%	0,2%	0,0%	0,0%	0,5%	2996
jokin muu infektio	85,2%	10,6%	2,2%	0,8%	0,4%	0,1%	1,0%	2802

**118. kuumeeton flunssa, nuha**

Nimi	Prosentti
0	26,0%
1	24,3%
2	23,2%
3	13,0%
4	7,0%
5	3,4%
6 tai enemmän	3,9%
<b>N</b>	<b>3001</b>

**119. nuhakuume**

Nimi	Prosentti
0	53,2%
1	27,3%
2	12,7%
3	3,7%
4	1,8%
5	0,7%
6 tai enemmän	1,1%
<b>N</b>	<b>2960</b>

**120. angiina**

Nimi	Prosentti
0	97,4%
1	1,6%
2	0,3%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,7%
<b>N</b>	<b>2951</b>

**121. välikorvantulehdus**

Nimi	Prosentti
0	93,8%
1	4,4%
2	0,6%
3	0,3%
4	0,1%
5	0,1%
6 tai enemmän	0,8%
<b>N</b>	<b>2952</b>

**122. poskiontelon tulehdus, sinuiitti**

Nimi	Prosentti
0	82,8%
1	10,1%
2	4,0%
3	1,4%
4	0,6%
5	0,3%
6 tai enemmän	1,0%
<b>N</b>	<b>2958</b>

**123. kurkunpääntulehdus, laryngiitti**

Nimi	Prosentti
0	84,0%
1	10,0%
2	3,8%
3	1,0%
4	0,5%
5	0,1%
6 tai enemmän	0,8%
<b>N</b>	<b>2955</b>

**124. keuhkoputkentulehdus, bronkiitti**

Nimi	Prosentti
0	88,1%
1	7,7%
2	2,5%
3	0,6%
4	0,3%
5	0,1%
6 tai enemmän	0,8%
<b>N</b>	<b>2956</b>



**125. keuhkokuume**

Nimi	Prosentti
0	98,1%
1	1,2%
2	0,1%
3	0,0%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,7%
<b>N</b>	<b>2949</b>

**126. oksennustauti, ripulitauti**

Nimi	Prosentti
0	72,1%
1	19,9%
2	4,8%
3	1,6%
4	0,6%
5	0,1%
6 tai enemmän	1,0%
<b>N</b>	<b>2963</b>

**127. influenssa**

Nimi	Prosentti
0	87,8%
1	9,5%
2	1,9%
3	0,3%
4	0,1%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,7%
<b>N</b>	<b>2959</b>

**128. silmätulehdus**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
0	82,2%
1	12,1%
2	3,1%
3	1,1%
4	0,5%
5	0,3%
6 tai enemmän	0,9%
<b>N</b>	<b>2958</b>

**129. koronainfektio, Cov-19**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
0	45,8%
1	49,9%
2	3,6%
3	0,2%
4	0,0%
5	0,0%
6 tai enemmän	0,5%
<b>N</b>	<b>2996</b>

**130. jokin muu infektio**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
0	85,2%
1	10,6%
2	2,2%
3	0,8%
4	0,4%
5	0,1%
6 tai enemmän	1,0%
<b>N</b>	<b>2802</b>

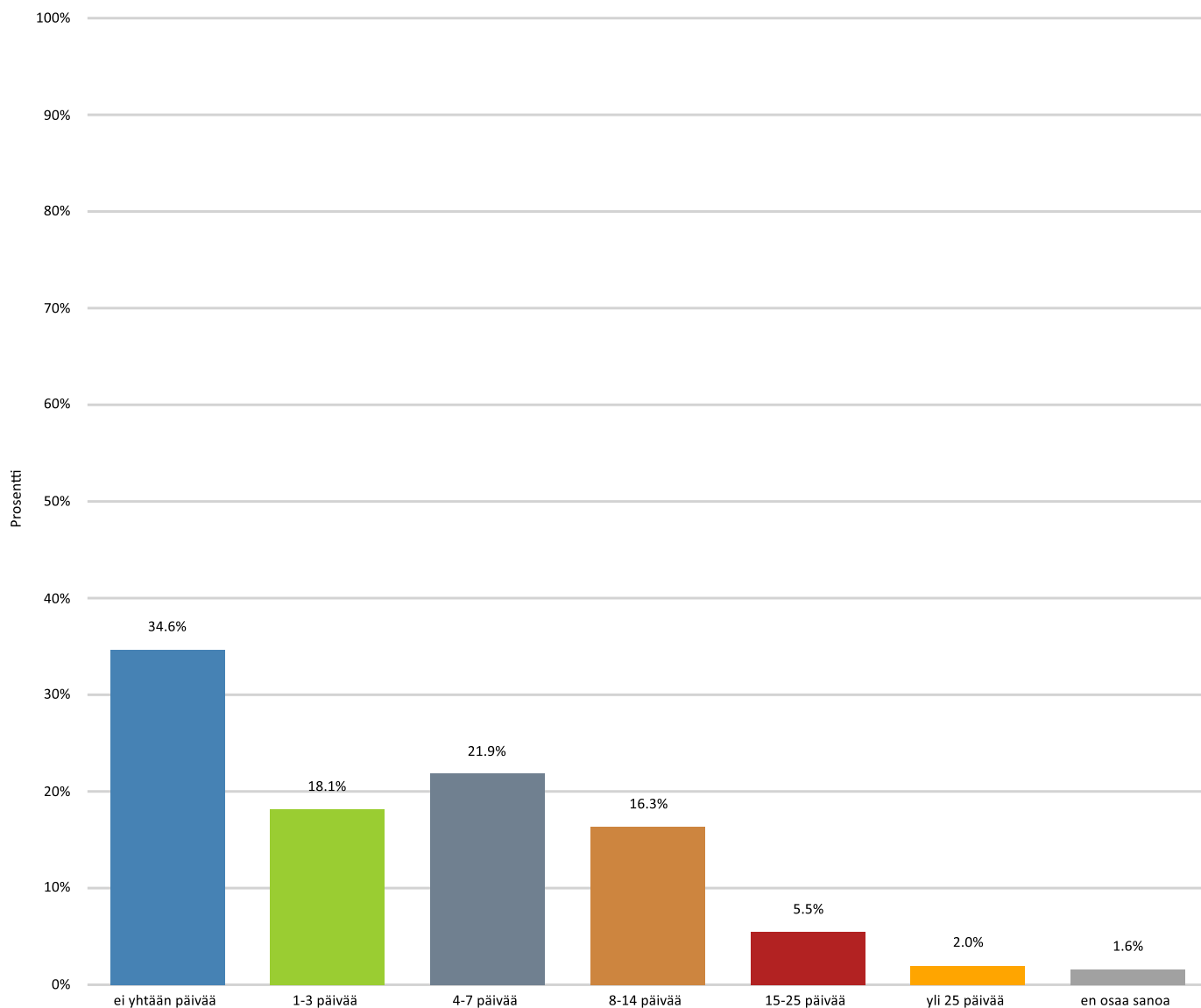
**131. Kuinka monta kertaa olet käynyt lääkärin vastaanotolla infektiosairauksien vuoksi kuluneiden 12 kk aikana? Jos et muista tarkkaa lukumäärää, arvio riittää.**

Nimi	Prosentti
0 kertaa	54,1%
1 kertaa	20,7%
2 kertaa	12,6%
3 kertaa	6,5%
4 kertaa	2,7%
5 kertaa	1,4%
6 kertaa	0,8%
7 kertaa	0,3%
8 kertaa	0,4%
9 kertaa	0,0%
10 kertaa tai useammin	0,5%
<b>N</b>	<b>3071</b>

**132. Kuinka monta kertaa olet saanut antibioottihoidon infektiosairauksien vuoksi kuluneiden 12 kk aikana? Jos et muista tarkkaa lukumäärää, arvio riittää.**

Nimi	Prosentti
0 kertaa	75,9%
1 kerran	16,3%
2 kertaa	5,1%
3 kertaa	1,5%
4 kertaa	0,6%
5 kertaa	0,4%
6 kertaa	0,1%
7 kertaa	0,0%
8 kertaa	0,0%
9 kertaa	0,0%
10 kertaa tai enemmän	0,1%
<b>N</b>	<b>3070</b>

**133. Kuinka monta päivää olet ollut poissa työstä tai hoitamatta tavanomaisia tehtäviäsi hengitystieoireiden tai infektioiden vuoksi lukuvuoden 2021-22 aikana? Matkojen tai muiden syiden vuoksi tapahtunutta poissaoloa ei lasketa mukaan. Arvio riittää.**

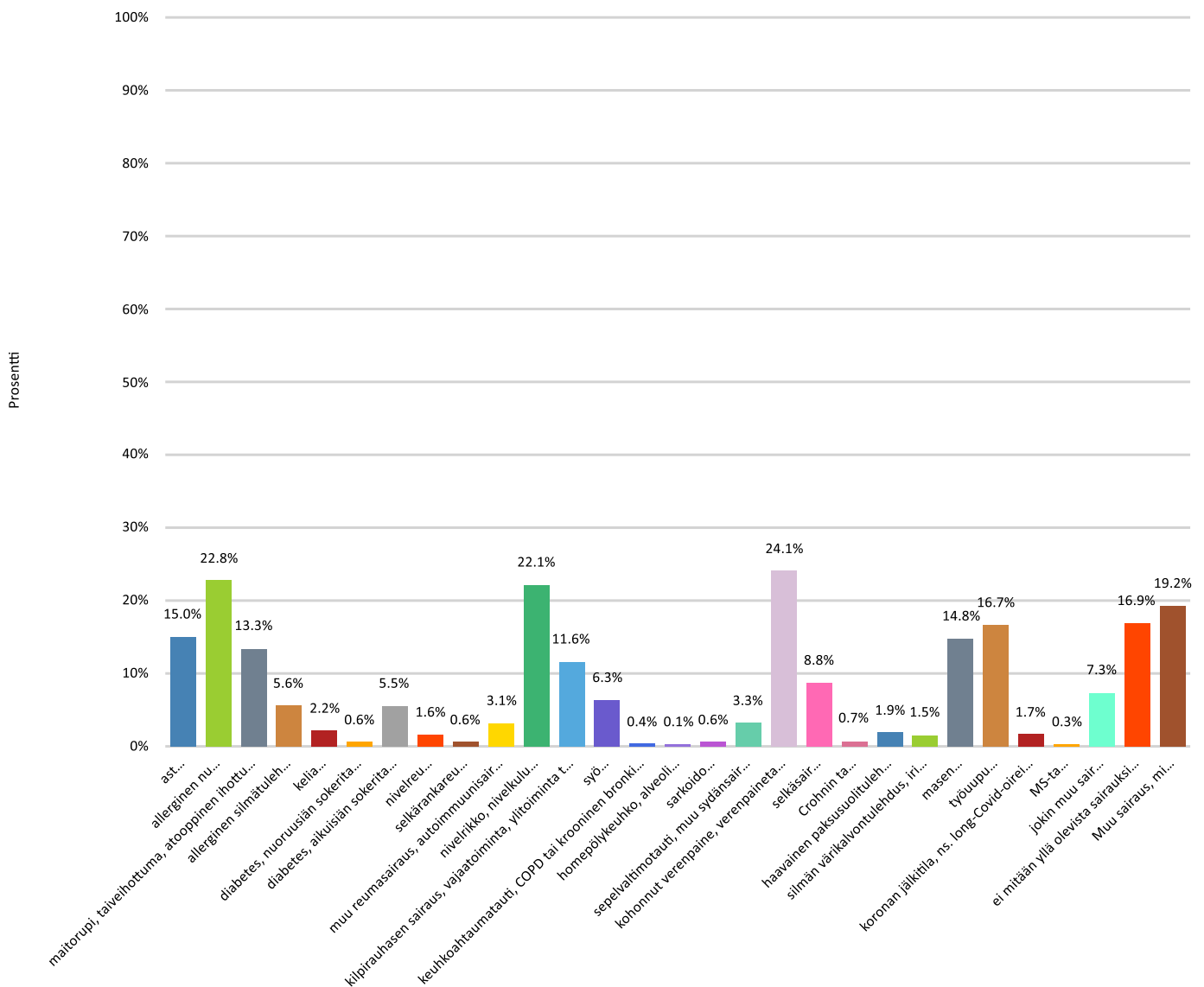


Nimi	Prosentti
ei yhtään päivää	34,6%
1-3 päivää	18,1%
4-7 päivää	21,9%
8-14 päivää	16,3%
15-25 päivää	5,5%
yli 25 päivää	2,0%
en osaa sanoa	1,6%
<b>N</b>	<b>2912</b>

### 134. Onko sinulle tehty poskiontelontulehdusten vuoksi punktioita tai leikkauksia?

Nimi	Prosentti
ei koskaan	78,9%
punkteerattu kerran tai toistuvasti	18,6%
leikattu kerran tai toistuvasti	4,4%
Muu toimenpide, mikä?	0,7%
<b>N</b>	<b>3077</b>

### 135. Onko sinulla tai onko sinulla ollut jokin lääkärin toteama sairaus tai tila?



Nimi	Prosentti
astma	15,0%
allerginen nuha	22,8%
maitorupi, taiveihottuma, atooppinen ihottuma	13,3%
allerginen silmätulehdus	5,6%
keliakia	2,2%
diabetes, nuoruusiän sokeritauti	0,6%
diabetes, aikuisiän sokeritauti	5,5%
nivelreuma	1,6%
selkärankareuma	0,6%
muu reumasairaus, autoimmuunisairaus	3,1%
nivelrikko, nivelkuluma	22,1%
kilpirauhasen sairaus, vajaatoiminta, ylitoiminta tms.	11,6%
syöpä	6,3%
keuhkohtaumatauti, COPD tai krooninen bronkiitti	0,4%
homepölykeuhko, alveoliitti	0,1%
sarkoidoosi	0,6%
sepelvaltimotauti, muu sydänsairaus	3,3%
kohonnut verenpaine, verenpainetauti	24,1%
selkäsairaus	8,8%
Crohnin tauti	0,7%
haavainen paksusuolitulehdus	1,9%
silmän värikalvontulehdus, iriitti	1,5%
masennus	14,8%
työuupumus	16,7%
koronan jälkitila, ns. long-Covid-oireisto	1,7%
MS-tauti	0,3%
jokin muu sairaus	7,3%
ei mitään yllä olevista sairauksista	16,9%
Muu sairaus, mikä?	19,2%
<b>N</b>	<b>2946</b>

### 136. Käytätkö lääkkeitä?

Nimi	Prosentti
ei	21,7%
kyllä, tarvittaessa	26,3%
kyllä, jaksottain tai kausittain	3,6%
kyllä, jatkuvasti	49,6%
Lääke ja käyttötarkoitus:	41,6%
<b>N</b>	<b>3099</b>

### 139. Millainen on ammattikoulutuksesi?

Nimi	Prosentti
ei ammattikoulutusta	0,7%
ammattikurssi tai muuta kurssimaista opiskelua	0,1%
ammattikoulu	0,3%
opisto tai muu keskiasteen tutkinto	6,6%
ammattikorkeakoulututkinto	6,4%
akateeminen loppututkinto yliopistossa tai korkeakoulussa	84,6%
Muu, mikä?	1,3%
<b>N</b>	<b>3125</b>

### 140. Työskenteletkö

Nimi	Prosentti
kokopäivätyössä	77,8%
osa-aikatyössä	3,1%
osa-aikaeläkkeellä	1,2%
harjoittelija tai opiskelija	0,2%
Muu, mikä?	19,4%
<b>N</b>	<b>2915</b>

### 141. Onko työsopimuksesi?

Nimi	Prosentti
vakinainen	66,9%
määräaikainen	10,8%
en ole työelämässä	22,3%
<b>N</b>	<b>3078</b>

**142. Oletko kohdannut työssä häirintää tai epäasiallista kohtelua?**

Nimi	Prosentti
en koskaan	31,6%
satunnaisesti	59,3%
usein	6,7%
jatkuvasti	1,4%
Muu, mikä?	0,9%
<b>N</b>	<b>3129</b>

**143. Jos vastasit myöntävästi edelliseen kysymykseen, kuka on toteuttanut häirintää tai epäasiallista kohtelua?**

Nimi	Prosentti
oppilas tai opiskelija	52,6%
lapsen, oppilaan tai opiskelijan huoltaja tai muu omainen	36,1%
työtoveri	40,5%
esimies	31,6%
muu työntekijä työpaikalla	5,6%
Muu, mikä?	2,1%
<b>N</b>	<b>2134</b>

**144. Henkisellä väkivallalla tarkoitetaan jatkuvaa, toistuvaa kiusaamista, sortamista tai loukkaavaa kohtelua. Oletko tällä hetkellä tai oletko aikaisemmin tuntenut olevasi henkisen väkivallan ja kiusaamisen kohteena omassa työssäsi?**

Nimi	Prosentti
ei	72,2%
kyllä, tällä hetkellä	4,5%
kyllä aiemmin, mutta ei enää	23,3%
<b>N</b>	<b>3098</b>

**145. Oletko työssäsi joutunut viimeksi kuluneiden 12 kuukauden aikana fyysisen väkivallan tai uhkailun kohteeksi?**

Nimi	Prosentti
en	85,7%
kyllä, uhkailun kohteeksi	7,3%
kyllä, myös väkivallan kohteeksi	7,0%
<b>N</b>	<b>2993</b>



**146. Kuinka monta kertaa olet viimeksi kuluneiden 12 kk aikana saanut työssäsi ihon läpäisevän, silmiin tai limakalvolle sylki-, purema- tai verikontaktin lapsesta tai oppilaasta (esim. neulanpisto, viiltohaava, roiskeet silmään, purema tms.)?**

Nimi	Prosentti
en kertaakaan	91,0%
1-5 kertaa	7,7%
6-10 kertaa	0,5%
yli 10 kertaa	0,8%
<b>N</b>	<b>2968</b>

**147. Onko rokotussuojasi ajan tasalla?**

Nimi	Prosentti
kyllä	83,9%
ei	2,0%
en tiedä	13,2%
en halua sanoa	0,9%
<b>N</b>	<b>3117</b>

**148. Pidätkö työsidosnaisuuttasi tällä hetkellä**

Nimi	Prosentti
liian vähäisenä	3,7%
sopivana	45,7%
liian suurena	26,0%
en ole työelämässä	24,5%
<b>N</b>	<b>3105</b>

**149. Pidätkö työtäsi tällä hetkellä**

Nimi	Prosentti
erittäin mielekkäänä	22,1%
jossain määrin mielekkäänä	38,8%
jossain määrin epämielikkäänä	12,8%
täysin epämielikkäänä	1,8%
en ole työelämässä	24,5%
<b>N</b>	<b>3126</b>

**150. Millaista palautetta saat esimieheltä ja työtovereilta?**

Nimi	Prosentti
työskentelen yksin	1,1%
en saa mitään palautetta	13,5%
enimmäkseen myönteistä palautetta	55,2%
tasapuolisesti myönteistä ja kielteistä palautetta	5,2%
enimmäkseen kielteistä palautetta	1,0%
en ole työelämässä	24,0%
<b>N</b>	<b>3126</b>

**151. Millaista palautetta saat lapsilta, oppilailta tai opiskelijoilta?**

Nimi	Prosentti
työskentelen yksin	0,7%
en saa mitään palautetta	4,4%
enimmäkseen myönteistä palautetta	56,3%
tasapuolisesti myönteistä ja kielteistä palautetta	13,3%
enimmäkseen kielteistä palautetta	1,2%
en ole työelämässä	24,0%
<b>N</b>	<b>3124</b>

**152. Onko lähityöyhteisösi ilmapiiri**

Nimi	Prosentti
erittäin hyvä	19,1%
hyvä	40,0%
kohtalainen	16,1%
huono	2,3%
työskentelen yksin / en ole työelämässä	22,6%
<b>N</b>	<b>3110</b>

**153. Miten tulet työssäsi toimeen työtovereittesi kanssa?**

Nimi	Prosentti
erittäin hyvin	31,7%
hyvin	40,2%
kohtalaisesti	5,4%
huonosti	0,2%
työskentelen yksin / en ole työelämässä	22,5%
<b>N</b>	<b>3111</b>

**154. Miten tulet työssäsi toimeen esimiehesi kanssa?**

Nimi	Prosentti
erittäin hyvin	32,1%
hyvin	41,7%
kohtalaisesti	14,1%
huonosti	2,6%
työskentelen yksin tai olen esimiesasemassa	9,5%
<b>N</b>	<b>2893</b>

**155. Tunnetko olevasi työssäsi yksin?**

Nimi	Prosentti
en koskaan	17,7%
joskus	45,8%
usein	13,1%
aina	1,8%
en ole työelämässä	21,7%
<b>N</b>	<b>3112</b>

**156. Onko sinulla mahdollisuus neuvotella työtovereittesi kanssa työhön liittyvistä pulmista?**

Nimi	Prosentti
riittävästi	49,9%
liian vähän	27,1%
ei lainkaan	0,6%
en ole työelämässä	22,4%
<b>N</b>	<b>3114</b>

**157. Onko sinun vaikea tehdä päätöksiä työssäsi?**

Nimi	Prosentti
ei koskaan	22,0%
joskus	52,6%
usein	3,1%
aina	0,2%
en ole työelämässä	22,1%
<b>N</b>	<b>3115</b>

**158. Miten paljon voit vaikuttaa seuraaviin asioihin työssäsi?**

Kysymys	Keskiarvo	N
siihen, mitä työtehtäviisi kuuluu	2,70	2800
siihen, missä järjestyksessä teet työsi	2,08	2795
ajankäyttöösi	2,30	2793
työmenetelmiisi	1,68	2799
siihen miten työt jaetaan työntekijöiden kesken	2,79	2792
siihen, keiden kanssa työskentelet	3,11	2794
laite- ja materiaalihankintoihin	2,74	2794

**159. siihen, mitä työtehtäviisi kuuluu**

Nimi	Prosentti
paljon	8,7%
melko paljon	25,1%
jonkin verran	53,5%
ei lainkaan	12,7%
<b>N</b>	<b>2800</b>

**160. siihen, missä järjestyksessä teet työsi**

Nimi	Prosentti
paljon	27,7%
melko paljon	40,6%
jonkin verran	28,1%
ei lainkaan	3,7%
<b>N</b>	<b>2795</b>

**161. ajankäyttöösi**

Nimi	Prosentti
paljon	19,2%
melko paljon	36,3%
jonkin verran	40,0%
ei lainkaan	4,5%
<b>N</b>	<b>2793</b>

## 162. työmenetelmiisi

Nimi	Prosentti
paljon	45,9%
melko paljon	41,4%
jonkin verran	11,8%
ei lainkaan	1,0%
<b>N</b>	<b>2799</b>

## 163. siihen miten työt jaetaan työntekijöiden kesken

Nimi	Prosentti
paljon	7,9%
melko paljon	23,8%
jonkin verran	49,9%
ei lainkaan	18,4%
<b>N</b>	<b>2792</b>

## 164. siihen, keiden kanssa työskentelet

Nimi	Prosentti
paljon	4,5%
melko paljon	16,1%
jonkin verran	42,8%
ei lainkaan	36,5%
<b>N</b>	<b>2794</b>

## 165. laite- ja materiaalihankintoihin

Nimi	Prosentti
paljon	8,4%
melko paljon	23,7%
jonkin verran	53,5%
ei lainkaan	14,4%
<b>N</b>	<b>2794</b>

### 166. Tuntuuko sinusta siltä, että joudut omaksumaan kohtuuttoman paljon uusia asioita selviytyäksesi työtehtävistä tai kehittyäksesi niissä?

Nimi	Prosentti
jatkuvasti / erittäin usein	8,0%
melko usein	16,4%
silloin tällöin	29,8%
melko harvoin	20,1%
ei koskaan	4,9%
en ole työelämässä	20,8%
<b>N</b>	<b>3104</b>

### 167. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten valmiuksiasi työssäsi?

Nimi	Prosentti
tarvitsisin lisäkoulutusta selvitäkseni hyvin työtehtävistäni	15,9%
työtehtäväni vastaavat hyvin tämän hetkisiä valmiuksiani	46,8%
minulla olisi valmiuksia selviytyä vaativammistakin tehtävistä	13,6%
en ole työelämässä	23,7%
<b>N</b>	<b>3106</b>

### 168. Kuinka paljon seuraavia seikkoja / asioita esiintyy työyksikössäsi?

Kysymys	Keskiarvo	N
kilpailuhenkeä	3,31	2755
esimiesten ja alaisten välisiä ristiriitoja	3,05	2759
työntekijöiden välisiä ristiriitoja	3,13	2756
eri henkilöstöryhmien välisiä ristiriitoja	3,32	2744

### 169. kilpailuhenkeä

Nimi	Prosentti
paljon	2,8%
melko paljon	7,5%
jonkin verran	45,5%
ei lainkaan	44,2%
<b>N</b>	<b>2755</b>

**170. esimiesten ja alaisten välisiä ristiriitoja**

Nimi	Prosentti
paljon	5,2%
melko paljon	11,9%
jonkin verran	55,1%
ei lainkaan	27,8%
<b>N</b>	<b>2759</b>

**171. työntekijöiden välisiä ristiriitoja**

Nimi	Prosentti
paljon	2,0%
melko paljon	6,8%
jonkin verran	67,8%
ei lainkaan	23,4%
<b>N</b>	<b>2756</b>

**172. eri henkilöstöryhmien välisiä ristiriitoja**

Nimi	Prosentti
paljon	1,3%
melko paljon	4,8%
jonkin verran	54,7%
ei lainkaan	39,3%
<b>N</b>	<b>2744</b>

**173. Onko työtahti / työkuormitus kahden viime vuoden aikana mielestäsi**

Nimi	Prosentti
lisääntynyt huomattavasti	37,2%
lisääntynyt jonkin verran	31,3%
pysynyt ennallaan	8,2%
keventynyt jonkin verran	1,6%
keventynyt huomattavasti	0,5%
en ole työelämässä	21,2%
<b>N</b>	<b>3099</b>

**174. Miksi työkuormitus on mielestäsi lisääntynyt?**

Kysymys	Keskiarvo	N
lasten / oppilaiden / opiskelijoiden määrä on kasvanut	1,48	2618
työtehtävien alue on laajentunut mm. uuden opetus suunnitelman vuoksi	1,18	2669
työtehtävät ovat vaikeutuneet	1,43	2619
uuden tiedon omaksumisvaatimukset ovat kasvaneet	1,34	2629
henkilöstöä on vähemmän suhteessa työmäärään	1,34	2625
tietokoneet ja muut etätyön edellyttämät laitteet ja ohjelmat ovat lisänneet työmäärää	1,30	2658
korona-pandemian määräykset ovat lisänneet työmäärää	1,25	2577
korona-pandemian ohjeet ja määräykset ovat epäselviä ja ristiriitaisia sekä huonosti ennakoitavissa	1,33	2544
poissaoloihin on vaikea saada sijaisia	1,20	2588
hengityssuojainten käyttö vaikeuttaa kommunikointia	1,24	2563
karanteenimääräyksistä aiheutuu paljon ylimääräistä työtä	1,31	2539

**175. lasten / oppilaiden / opiskelijoiden määrä on kasvanut**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	49,5%
ei pidä paikkaansa	45,7%
Muu, mikä?	4,8%
<b>N</b>	<b>2618</b>

**176. työtehtävien alue on laajentunut mm. uuden opetus suunnitelman vuoksi**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	81,4%
ei pidä paikkaansa	17,4%
Muu, mikä?	1,2%
<b>N</b>	<b>2669</b>

**177. työtehtävät ovat vaikeutuneet**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	56,6%
ei pidä paikkaansa	42,1%
Muu, mikä?	1,3%
<b>N</b>	<b>2619</b>



**178. uuden tiedon omaksumisvaatimukset ovat kasvaneet**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	65,0%
ei pidä paikkaansa	34,2%
Muu, mikä?	0,8%
<b>N</b>	<b>2629</b>

**179. henkilöstöä on vähemmän suhteessa työmäärään**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	65,2%
ei pidä paikkaansa	33,7%
Muu, mikä?	1,1%
<b>N</b>	<b>2625</b>

**180. tietokoneet ja muut etätyön edellyttämät laitteet ja ohjelmat ovat lisänneet työmäärää**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	69,1%
ei pidä paikkaansa	30,2%
Muu, mikä?	0,6%
<b>N</b>	<b>2658</b>

**181. korona-pandemian määräykset ovat lisänneet työmäärää**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	73,7%
ei pidä paikkaansa	24,8%
Muu, mikä?	1,5%
<b>N</b>	<b>2577</b>

**182. korona-pandemian ohjeet ja määräykset ovat epäselviä ja ristiriitaisia sekä huonosti ennakoitavissa**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	65,8%
ei pidä paikkaansa	32,7%
Muu, mikä?	1,5%
<b>N</b>	<b>2544</b>

**183. poissaoloihin on vaikea saada sijaisia**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	78,0%
ei pidä paikkaansa	19,4%
Muu, mikä?	2,6%
<b>N</b>	<b>2588</b>

**184. hengityssuojainten käyttö vaikeuttaa kommunikointia**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	74,8%
ei pidä paikkaansa	23,7%
Muu, mikä?	1,4%
<b>N</b>	<b>2563</b>

**185. karanteenimääräyksistä aiheutuu paljon ylimääräistä työtä**

Nimi	Prosentti
pitää paikkansa	67,9%
ei pidä paikkaansa	30,6%
Muu, mikä?	1,5%
<b>N</b>	<b>2539</b>

**186. Jos joudut jäämään äkillisesti pois työstä (esim. oman sairautesi, karanteenin tai lapsen sairauden vuoksi), miten työsi yleensä hoidetaan poissa ollessasi?**

Nimi	Prosentti
en ole joutunut jäämään pois työstä	11,2%
tilalleni palkataan sijainen	31,5%
työt jaetaan työtovereiden kesken	24,8%
hoidan työt itse palattuani töihin	13,6%
teen osan työstä etänä tai sairausloman aikana	14,7%
työt jäävät kokonaan tekemättä	4,1%
<b>N</b>	<b>2742</b>

**187. Onko työsi ruumiillisesti**

Nimi	Prosentti
kevyttä	19,8%
melko kevyttä	33,8%
jonkin verran rasittavaa	20,3%
melko rasittavaa	6,4%
hyvin rasittavaa	1,5%
en ole työelämässä	18,1%
<b>N</b>	<b>3126</b>

**188. Sisältyykö työhösi kumarassa tai selkä muuten hankalassa asennossa työskentelyä**

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	18,9%
päivittäin yli 4 tuntia	5,8%
päivittäin 1-4 tuntia	20,3%
päivittäin alle tunti	11,1%
muutamana päivänä viikossa yli 4 tuntia	1,0%
muutamana päivänä viikossa 1-4 tuntia	3,1%
vain satunnaisesti	19,8%
en ole työelämässä	20,0%
<b>N</b>	<b>3123</b>

**189. Millaisena koet seuraavat vaarat työssäsi?**

Kysymys	Keskiarvo	N
tapaturmavaara	2,50	2769
väkivallan kohteeksi joutumisen vaara	2,40	2772
ammattitaudin vaara	2,47	2762
sairauksien tartuntavaara	1,71	2773
käsi-ihottumaan sairastumisvaara (desinfektioaineet)	2,58	2755
kulumasairauden tai rasitusvamman vaara	2,41	2768
vakava työuupuminen	1,75	2773
masennuksen tai muun mielenterveysongelman vaara	2,14	2764
tapaturman tai vahingon aiheuttaminen lapselle / oppilaalle / opiskelijalle	2,59	2759
arvokkaan laitteen rikkoutuminen	2,68	2760
jokin muu vaara	2,85	2115

**190. tapaturmavaara**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	3,9%
ajattelen silloin tällöin	41,9%
en koe vaarana lainkaan	54,1%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2769</b>

**191. väkivallan kohteeksi joutumisen vaara**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	6,1%
ajattelen silloin tällöin	48,1%
en koe vaarana lainkaan	45,6%
Muu, mikä?	0,2%
<b>N</b>	<b>2772</b>

**192. ammattitaudin vaara**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	8,7%
ajattelen silloin tällöin	35,3%
en koe vaarana lainkaan	55,6%
Muu, mikä?	0,4%
<b>N</b>	<b>2762</b>

**193. sairauksien tartuntavaara**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	42,4%
ajattelen silloin tällöin	43,7%
en koe vaarana lainkaan	13,8%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2773</b>

**194. käsi-ihottumaan sairastumisvaara (desinfektioaineet)**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	8,6%
ajattelen silloin tällöin	25,2%
en koe vaarana lainkaan	66,0%
Muu, mikä?	0,3%
<b>N</b>	<b>2755</b>

**195. kulumasairauden tai rasitusvamman vaara**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
koen selvänä vaarana	12,6%
ajattelen silloin tällöin	33,2%
en koe vaarana lainkaan	54,0%
Muu, mikä?	0,2%
<b>N</b>	<b>2768</b>

**196. vakava työuupuminen**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
koen selvänä vaarana	42,1%
ajattelen silloin tällöin	40,2%
en koe vaarana lainkaan	17,5%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2773</b>

**197. masennuksen tai muun mielenterveysongelman vaara**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
koen selvänä vaarana	24,0%
ajattelen silloin tällöin	37,4%
en koe vaarana lainkaan	38,4%
Muu, mikä?	0,2%
<b>N</b>	<b>2764</b>

**198. tapaturman tai vahingon aiheuttaminen lapselle / oppilaalle / opiskelijalle**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
koen selvänä vaarana	4,1%
ajattelen silloin tällöin	32,6%
en koe vaarana lainkaan	63,0%
Muu, mikä?	0,4%
<b>N</b>	<b>2759</b>

**199. arvokkaan laitteen rikkoutuminen**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	3,1%
ajattelen silloin tällöin	26,0%
en koe vaarana lainkaan	70,6%
Muu, mikä?	0,3%
<b>N</b>	<b>2760</b>

**200. jokin muu vaara**

Nimi	Prosentti
koen selvänä vaarana	1,5%
ajattelen silloin tällöin	11,5%
en koe vaarana lainkaan	83,7%
Muu, mikä?	3,3%
<b>N</b>	<b>2115</b>

**202. Mikä työssäsi aiheuttaa sinulle stressiä?****202. Mikä työssäsi aiheuttaa sinulle stressiä?**

Kysymys	Keskiarvo	N
liiallinen työ määrä	2,85	2700
kiire	2,95	2717
vastuu	2,57	2703
työn jatkuvat keskeytykset	2,70	2698
"vaikeat" lapset / oppilaat / opiskelijat	2,69	2699
"vaikeat" tai kuormittavat lapsen / oppilaan huoltajat	2,07	2685
hallinnolliset tehtävät, byrokratia	2,62	2698
työolot	2,07	2699
melu, häiriöt	2,46	2702
kurinpito-ongelmat	2,09	2694
epävarmuus työn jatkuvuudesta	1,39	2689
korona-pandemia	1,95	2638
sota, sodan uhka tai levottomuudet lähialueilla	1,85	2655
pakolaisuus, joka voi heijastua Suomeen	1,56	2642
matala palkka suhteessa työn vaativuuteen	2,43	2676
ei mikään edellä mainituista	1,19	1112

## 203. liiallinen työmäärä

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	8,4%
jonkin verran	33,1%
melko paljon	22,7%
paljon	35,2%
Muu, mikä?	0,6%
<b>N</b>	<b>2700</b>

## 204. kiire

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	6,4%
jonkin verran	30,7%
melko paljon	23,8%
paljon	38,9%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2717</b>

## 205. vastuu

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	15,4%
jonkin verran	36,6%
melko paljon	23,7%
paljon	24,3%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2703</b>

## 206. työn jatkuvat keskeytykset

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	14,2%
jonkin verran	31,9%
melko paljon	23,9%
paljon	29,9%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2698</b>

**207. "vaikeat" lapset / oppilaat / opiskelijat**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	13,3%
jonkin verran	34,2%
melko paljon	22,0%
paljon	30,2%
Muu, mikä?	0,3%
<b>N</b>	<b>2699</b>

**208. "vaikeat" tai kuormittavat lapsen / oppilaan huoltajat**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	33,5%
jonkin verran	38,3%
melko paljon	15,3%
paljon	12,8%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2685</b>

**209. hallinnolliset tehtävät, byrokratia**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	13,8%
jonkin verran	36,0%
melko paljon	24,5%
paljon	25,6%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2698</b>

**210. työolot**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	32,0%
jonkin verran	39,5%
melko paljon	17,4%
paljon	10,9%
Muu, mikä?	0,3%
<b>N</b>	<b>2699</b>



## 211. melu, häiriöt

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	21,2%
jonkin verran	35,0%
melko paljon	20,1%
paljon	23,4%
Muu, mikä?	0,2%
<b>N</b>	<b>2702</b>

## 212. kurinpito-ongelmat

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	32,9%
jonkin verran	37,3%
melko paljon	17,0%
paljon	12,7%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2694</b>

## 213. epävarmuus työn jatkuvuudesta

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	77,7%
jonkin verran	11,8%
melko paljon	4,1%
paljon	6,2%
Muu, mikä?	0,2%
<b>N</b>	<b>2689</b>

## 214. korona-pandemia

Nimi	Prosentti
ei lainkaan	33,9%
jonkin verran	44,9%
melko paljon	13,2%
paljon	7,7%
Muu, mikä?	0,3%
<b>N</b>	<b>2638</b>

**215. sota, sodan uhka tai levottomuudet lähialueilla**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	36,6%
jonkin verran	46,7%
melko paljon	11,7%
paljon	4,7%
Muu, mikä?	0,3%
<b>N</b>	<b>2655</b>

**216. pakolaisuus, joka voi heijastua Suomeen**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	55,4%
jonkin verran	35,0%
melko paljon	7,3%
paljon	2,2%
Muu, mikä?	0,1%
<b>N</b>	<b>2642</b>

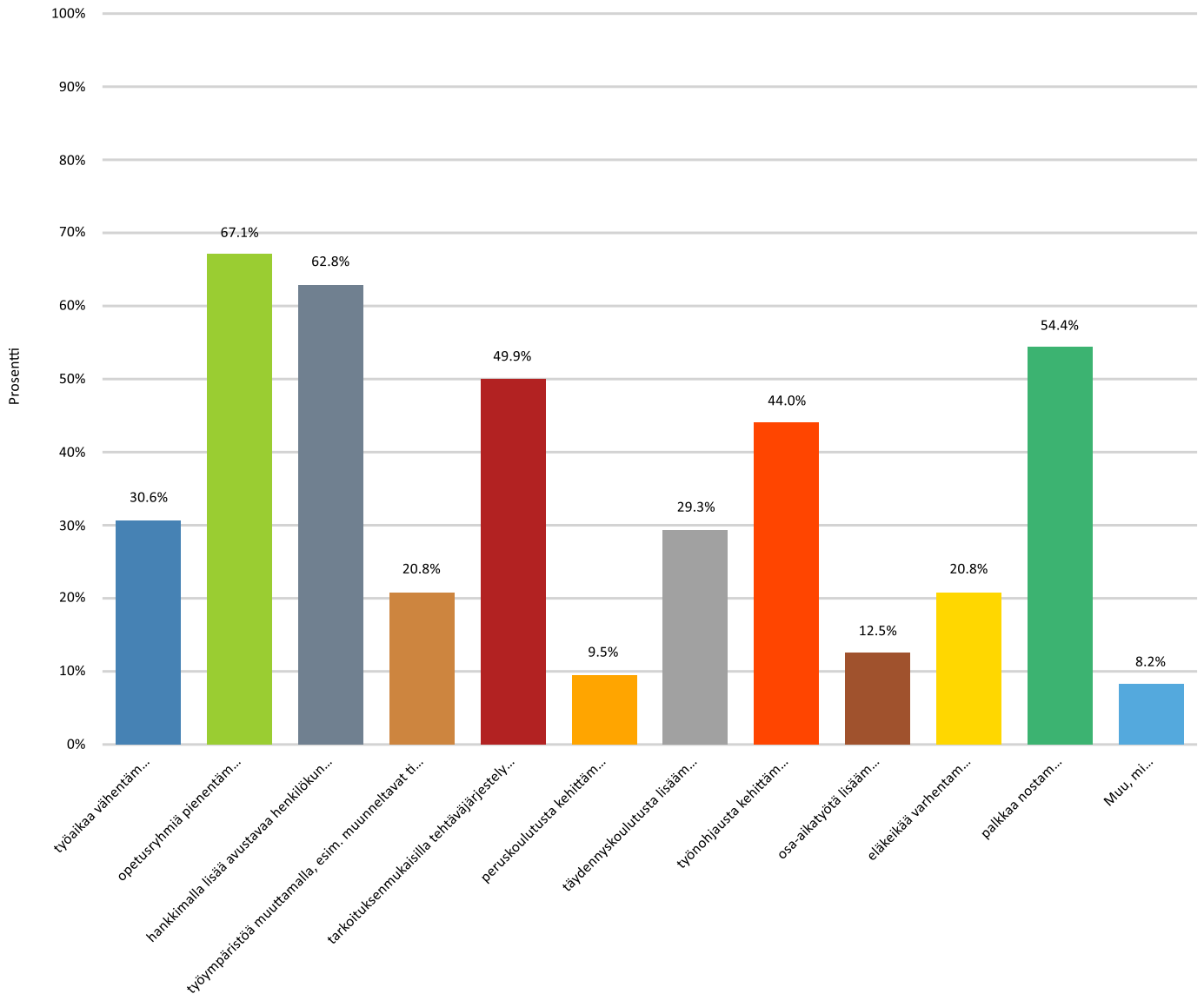
**217. matala palkka suhteessa työn vaativuuteen**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	25,7%
jonkin verran	30,8%
melko paljon	17,6%
paljon	25,4%
Muu, mikä?	0,5%
<b>N</b>	<b>2676</b>

**218. ei mikään edellä mainituista**

<b>Nimi</b>	<b>Prosentti</b>
ei lainkaan	81,8%
jonkin verran	7,5%
melko paljon	2,1%
paljon	1,9%
Muu, mikä?	6,7%
<b>N</b>	<b>1112</b>

**219. Millaisin toimin työssäsi voitaisi mielestäsi parhaiten lievittää työstressiä? Arvioi tätä työyhteisön kannalta, vaikka et itse kokisi työstressiä. Merkitse viisi tärkeintä keinoa.**



Nimi	Prosentti
työaikaa vähentämällä	30,6%
opetusryhmiä pienentämällä	67,1%
hankkimalla lisää avustavaa henkilökuntaa	62,8%
työympäristöä muuttamalla, esim. muunneltavat tilat	20,8%
tarkoituksenmukaisilla tehtäväjärjestelyillä	49,9%
peruskoulutusta kehittämällä	9,5%
täydennyskoulutusta lisäämällä	29,3%
työnohjausta kehittämällä	44,0%
osa-aikatyötä lisäämällä	12,5%
eläkeikää varhentamalla	20,8%
palkkaa nostamalla	54,4%
Muu, mikä?	8,2%
<b>N</b>	<b>2914</b>

## 220. Kuinka usein seuraavat väitteet koskevat itseäsi?



Kysymys	Keskiarvo	N
tunnen olevani henkisesti tyhjiin puserrettu työssäni	2,22	2801
työpäivän päättyessä tunnen olevani aivan lopussa	2,51	2794
olen väsynyt jo aamulla tietäessäni, että minun pitää kohdata uusi työpäivä	2,04	2784
minun on helppo ymmärtää, miltä lapsesta / oppilaasta / opiskelijasta tuntuu	3,31	2769
huomaan kohtelevani joitakin lapsia / oppilaita / opiskelijoita ikäänkuin he olisivat esineitä	1,18	2769
jatkuva työskentely ihmisten kanssa on minulle todella rasittavaa	1,73	2784
käsittelen lasten / oppilaiden / opiskelijoiden ongelmia erittäin hyvin tuloksin	2,81	2731
tunnen olevani lopen uupunut työstäni	2,03	2774
tunnen vaikuttavani myönteisesti ihmisten elämään työni kautta	3,01	2771
olen tunteettomampi ihmisiä kohtaan kuin olin aloittaessani tämän työn	1,61	2766
olen huolissani, että tämä työ kovettaa minua	1,64	2769
tunnen olevani täynnä energiaa	2,34	2768
työni turhauttaa minua	2,06	2766
tunnen tekeväni liikaa työtä	2,55	2766
en oikeastaan välitä siitä, miten joidenkin lasten / oppilaiden / opiskelijoiden käy	1,26	2752
työskentely ihmisten kanssa stressaa minua työssäni liikaa	1,63	2768
pystyn helposti luomaan leppoisan ilmapiirin lasten / oppilaiden / opiskelijoiden kanssa	3,33	2742
tunnen itseni iloiseksi työskenneltyäni kiinteästi lasten / oppilaiden / opiskelijoiden kanssa	3,22	2748
olen saanut aikaan monia arvokkaita asioita tässä työssä	3,00	2768
tunnen olevani kestävykseni rajoilla	1,98	2763
pystyn suhtautumaan tyyneesti henkisiin ongelmiin työssäni	2,67	2736
tunnen, että lapset / oppilaat / opiskelijat tai heidän huoltajansa syyttävät minua joistakin ongelmistaan	1,48	2754

## 221. tunnen olevani henkisesti tyhjiin puserrettu työssäni

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	21,1%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	44,7%
viikoittain	25,4%
päivittäin	8,8%
<b>N</b>	<b>2801</b>

## 222. työpäivän päättyessä tunnen olevani aivan lopussa

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	10,4%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	41,3%
viikoittain	34,9%
päivittäin	13,5%
<b>N</b>	<b>2794</b>

## 223. olen väsynyt jo aamulla tietäessäni, että minun pitää kohdata uusi työpäivä

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	32,2%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	39,1%
viikoittain	21,4%
päivittäin	7,3%
<b>N</b>	<b>2784</b>

**224. minun on helppo ymmärtää, miltä lapsesta / oppilaasta / opiskelijasta tuntuu**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	2,3%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	12,3%
viikoittain	37,4%
päivittäin	48,0%
<b>N</b>	<b>2769</b>

**225. huomaan kohtelevani joitakin lapsia / oppilaita / opiskelijoita ikään kuin he olisivat esineitä**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	85,2%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	12,6%
viikoittain	1,8%
päivittäin	0,4%
<b>N</b>	<b>2769</b>

**226. jatkuva työskentely ihmisten kanssa on minulle todella rasittavaa**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	44,1%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	41,6%
viikoittain	10,8%
päivittäin	3,4%
<b>N</b>	<b>2784</b>

**227. käsittelen lasten / oppilaiden / opiskelijoiden ongelmia erittäin hyvin tuloksin**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	3,7%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	30,1%
viikoittain	47,9%
päivittäin	18,3%
<b>N</b>	<b>2731</b>

**228. tunnen olevani lopen uupunut työstäni**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	32,2%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	41,0%
viikoittain	18,2%
päivittäin	8,7%
<b>N</b>	<b>2774</b>

**229. tunden vaikuttavani myönteisesti ihmisten elämään työni kautta**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	3,6%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	22,8%
viikoittain	42,6%
päivittäin	31,0%
<b>N</b>	<b>2771</b>

**230. olen tunteettomampi ihmisiä kohtaan kuin olin aloittaessani tämän työn**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	58,4%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	26,5%
viikoittain	11,3%
päivittäin	3,8%
<b>N</b>	<b>2766</b>

**231. olen huolissani, että tämä työ kovettaa minua**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	56,6%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	27,4%
viikoittain	11,3%
päivittäin	4,7%
<b>N</b>	<b>2769</b>

**232. tunden olevani täynnä energiaa**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	16,1%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	41,2%
viikoittain	34,7%
päivittäin	7,9%
<b>N</b>	<b>2768</b>

**233. työni turhauttaa minua**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	27,9%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	44,8%
viikoittain	21,1%
päivittäin	6,2%
<b>N</b>	<b>2766</b>

**234. tunnen tekeväni liikaa työtä**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	11,0%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	38,4%
viikoittain	35,1%
päivittäin	15,5%
<b>N</b>	<b>2766</b>

**235. en oikeastaan välitä siitä, miten joidenkin lasten / oppilaiden / opiskelijoiden käy**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	79,0%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	17,0%
viikoittain	3,0%
päivittäin	1,0%
<b>N</b>	<b>2752</b>

**236. työskentely ihmisten kanssa stressaa minua työssäni liikaa**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	50,6%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	38,5%
viikoittain	8,3%
päivittäin	2,6%
<b>N</b>	<b>2768</b>



**237. pystyn helposti luomaan leppoisan ilmapiirin lasten / oppilaiden / opiskelijoiden kanssa**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	1,5%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	9,8%
viikoittain	43,1%
päivittäin	45,6%
<b>N</b>	<b>2742</b>

**238. tunnen itseni iloiseksi työskenneltyäni kiinteästi lasten / oppilaiden / opiskelijoiden kanssa**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	1,9%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	13,7%
viikoittain	45,1%
päivittäin	39,3%
<b>N</b>	<b>2748</b>

**239. olen saanut aikaan monia arvokkaita asioita tässä työssä**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	2,3%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	24,0%
viikoittain	44,7%
päivittäin	28,9%
<b>N</b>	<b>2768</b>

**240. tunnen olevani kestäväni rajoilla**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	36,1%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	38,1%
viikoittain	17,3%
päivittäin	8,5%
<b>N</b>	<b>2763</b>

**241. pystyn suhtautumaan tyyneesti henkisiin ongelmiin työssäni**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	9,2%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	33,5%
viikoittain	38,0%
päivittäin	19,3%
<b>N</b>	<b>2736</b>

**242. tunnen, että lapset / oppilaat / opiskelijat tai heidän huoltajansa syyttävät minua joistakin ongelmistaan**

Nimi	Prosentti
ei koskaan, ei juuri koskaan	60,9%
joskus, kerran - pari kuukaudessa	31,9%
viikoittain	5,8%
päivittäin	1,4%
<b>N</b>	<b>2754</b>

**243. Herättävätkö lapset / oppilaat / opiskelijat sinussa suuttumusta?**

Nimi	Prosentti
ei yleensä	47,0%
joskus	48,0%
usein	4,8%
lähes aina	0,2%
<b>N</b>	<b>2864</b>

**244. Onko sinun vaikea keskustella luontevasti lasten / oppilaiden / opiskelijoiden kanssa?**

Nimi	Prosentti
ei yleensä	80,5%
joskus	12,0%
usein	2,5%
lähes aina	4,9%
<b>N</b>	<b>2863</b>

**245. Pelkäätkö epäonnistumisia lasten / oppilaiden / opiskelijoiden opetustyössä?**

Nimi	Prosentti
en yleensä	52,5%
joskus	29,4%
usein	5,8%
lähes aina	1,0%
en tee opetustyötä / en ole työelämässä	11,2%
<b>N</b>	<b>2981</b>

**246. Ajatteletko valituksen, kanteen tai syytteen kohteeksi joutumista?**

Nimi	Prosentti
en yleensä	59,5%
joskus	25,7%
usein	3,2%
lähes aina	0,3%
en tee opetustyötä / en ole työelämässä	11,3%
<b>N</b>	<b>2988</b>

**247. Joudutko työsi takia laiminlyömään läheisiäsi?**

Nimi	Prosentti
en	35,4%
melko vähän	44,8%
paljon	19,8%
<b>N</b>	<b>2848</b>

**248. Oletko yleisellä tasolla tyytyväinen elämääsi?**

Nimi	Prosentti
hyvin tyytyväinen	31,0%
kohtalaisen tyytyväinen	58,4%
melko tyytymätön	9,6%
hyvin tyytymätön	0,9%
<b>N</b>	<b>2984</b>

**249. Oletko tietoinen, missä yrityksessä työterveyshuoltosi on?**

Nimi	Prosentti
en	1,9%
kyllä	76,7%
en ole varma / en osaa sanoa	3,0%
en ole työelämässä	18,4%
<b>N</b>	<b>3089</b>

**250. Oletko käyttänyt työterveyshuollon palveluja kuluneiden 12 kk aikana?**

Nimi	Prosentti
kyllä, terveydenhoitajan palveluja	41,8%
kyllä, työterveyslääkärin palveluja	51,1%
kyllä, muun terveydenhuollon ammattihenkilön palveluja (fysioterapia, työpsykologia, työnäön tutkimus tms.)	22,7%
en ole käyttänyt	34,5%
<b>N</b>	<b>2931</b>

**251. Jos et ole käyttänyt työterveyshuollon palveluja, niin mikä on siihen syynä?**

Nimi	Prosentti
ei ole ollut tarvetta	40,4%
en ole päässyt vastaanotolle minulle sopivana aikana	6,7%
olen hoitanut terveyspalveluni muualla	23,6%
Muu syy, mikä?	29,2%
<b>N</b>	<b>1142</b>

**252. Onko joku työterveyshuollon henkilöstöstä, esim. lääkäri, työterveyshoitaja tai työfysioterapeutti käynyt työpaikallasi perehtymässä työoloihisi viimeksi kuluneiden 12 kk aikana?**

Nimi	Prosentti
ei	61,1%
kyllä	10,7%
en tiedä	9,6%
en ole työelämässä	18,5%
<b>N</b>	<b>3030</b>